

Matkanjärjestäjän kokemukset retriitin järjestämisestä Taizé-yhteisöön

Suvi Ikävalko

Tekijä(t) Suvi Ikävalko	
Koulutusohjelma Hotelli- ja ravintola-alan liikkeenjohdon koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Matkanjärjestäjän kokemukset retriitin järjestämisestä Taizé-yhteisöön	Sivu- ja liitesivumäärä 30 + 4
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena on selventää ja syventää hiljaisuuden retriittien tarkoitusta seurakuntamatkailussa. Tarkoituksena on esitellä tapaustutkimuksena Mikaelin seurakunnan pastorin kokemuksia ja tunteita hiljaisuuden retriiteistä, ja niiden järjestämisestä ja toteutuksesta. Retriitti sanaa käytetään nykypäivänä hyvin kevyesti, joten tässä opinnäytetyössä päädyin avaamaan kristillisen hiljaisuuden retriittiä.</p> <p>Retriitissä vetäydytään pois maailman kiireestä ja melskeestä ja siitä mikä nykyään aiheuttaa stressiä. Kun puhutaan kristillisissä piireissä retriiteistä, tiedetään että kysymyksessä on tietoinen hiljaisuuteen vetäytyminen. Retriitissä ei kommunikoida äänellä eikä sanallisesti, vaan tarkoitus on vetäytyä pois maailmasta.</p> <p>Toimeksiantajana toimii Mikaelin seurakunta, jossa myös itse työskentelin aikuistyönohjaajana vuosina 2010–2011. Mikaelin seurakunta on Helsingin toiseksi suurin seurakunta ja sijaitsee Itä-Helsingissä. Seurakunnan alueella asuu noin 36 000 asukasta, josta seurakuntaan kuuluu noin 25 000.</p> <p>Kohteena tutkimuksessa toimi Taizé, ekumeeninen yhteisö Etelä-Ranskassa. Siellä asuvat veljet toivottavat tervetulleeksi nuoret ja nuorenmieliset aikuiset ympäri maailman hiljentymään kanssaan.</p> <p>Tutkimus tehtiin keväällä 2015 kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Se oli jo selvää heti alusta lähtien, koska aiheena oli intuitioon perustuva aineisto. Laadullisen tutkimuksen menetelmäksi valikoitui tapaustutkimus, koska kyseessä oli yhden henkilön kokemuksiin perustuva haastattelu. Haastattelu toteutettiin teemahaastatteluna, jolloin haastattelu tilanne on vapaa ja tiedonkeruu perustuu haastateltavan kokemuksiin.</p> <p>Matkanjohtajan rooli retriitissä, varsinkin ulkomaille matkustettaessa on haastava, koska työssä täytyy olla täydellä sydämellä mukana. Myöskin se, että ei tunne kaikkia matkalaisia tuo myös omanlaisensa jännityksen matkanjohtajalle. Seurakunta ja kirkko ovat yhteisö, joka ottaa kaikki ihmiset vastaan ja suhtautuu kaikkiin tasa-arvoisesti.</p> <p>Erityisen tärkeää hiljaisuudessa retriitissä on hiljaisuus ja sen osaamisen taito. Nykyajan yhteiskunnassa hiljaisuus on erityisesti kadotettu hektisyyteen, meluun, ja yksinäisyys koetaan ahdistavana. Retriitissä hakeudutaan tietoisesti yksinäisyyteen ja hiljaisuuteen henkisen tasapainon löytämiseksi. Ihmiset kokevat hengellisyydessään, että hiljaisuuden ja rauhan saa jossain paikassa, minkä he ovat mieltäneet omakseen. Paikalla ei kuitenkaan ole merkitystä, kun löytää sen saman tunteen sisältään.</p>	
Asiasanat Retriitti, Hiljaisuus, Seurakunta, Ekumenia, Matkailu	

Sisällys

1Johdanto.....	4
2Hiljaisuuden retriitti	5
2.1Kristillisen hiljaisuuden retriitin lähtökohdat ja vaikuttajat	7
2.2Retriittien toteuttamiseen käytettäviä toimintatapoja.....	9
2.3Erilaisia retriittejä.....	10
2.4Taizé-yhteisö.....	12
2.5Retriittikeskuksia Suomessa.....	14
3Helsingin Mikaelin evankelisluterilainen seurakunta.....	16
3.1Kohderyhmänä nuoret aikuiset.....	17
3.2Ekumenia.....	18
3.3Haastateltavana Mikaelin seurakunnan pastori.....	19
4Kokemuksia retriittien järjestämisestä.....	20
4.1Prosessinkuvaus.....	22
4.2Teemahaastattelun tulokset.....	24
4.2.1Retriitin suunnittelu Taizé-yhteisöön.....	25
4.2.2Turvallisuusnäkökulmat.....	26
4.3Tekninen toteutus ja matkanjohtajan näkökulmasta.....	27
4.4Yhteenveto.....	29
5Pohdinta.....	30
Lähteet.....	34
Liitteet.....	38
Liite 1. Yleinen Retriittiohjelma.....	38
Liite 2. Haastattelukysymykset.....	39
Liite 3. Turvallisuusasiakirja.....	40
Liite 4. Tehtävät, vastuut ja työnjako haastattelumatalla.....	45

1 Johdanto

Opinnäytetyön tarkoituksena on selventää ja syventää hiljaisuuden retriittien tarkoitusta seurakuntamatkailussa, ja mitä ongelmia hiljaisuuden retriitin järjestämisessä ilmenee, ja miksi hiljaisuuden retriittejä tarvitaan. Tarkoituksena on esitellä tapaustutkimuksena Mikaelin seurakunnan pastorin kokemuksia ja tuntemuksia hiljaisuuden retriiteistä, ja niiden järjestämisestä ja toteutuksesta. Retriitti sanaa käytetään nykypäivänä hyvin kevyesti, joten tässä opinnäytetyössä päädyin avaamaan kristillisen hiljaisuuden retriittiä.

Olen toiminut matkanjärjestäjänä työskennellessäni aikuistyönohjaajana Mikaelin seurakunnassa vuosina 2010–2011. Tänä aikana järjestin retriittimatkan Taizéen vuonna 2011 yhdessä pastorin kanssa. Lisäksi osallistun tasaisin väliajoin hiljaisuuden retriitteihin.

Taizé toimi opinnäytetyössä esimerkkinä retriitin kohteesta. Taizé on ekumeeninen yhteisö Etelä-Ranskassa. Siellä asuvat veljet toivottavat tervetulleeksi nuoret ja nuorenmieliset aikuiset ympäri maailman hiljentymään kanssaan.

Tutkimuksen lähteinä toimivat kirjallisuuden lisäksi omat kokemukset, sekä haastateltavalta saadut tiedot.

Toimeksiantajana toimii Helsingin Mikaelin seurakunta. Tutkimus tehtiin laadullisena tutkimuksena. Haastattelin tapaustutkimusta varten Mikaelin seurakunnan jumalanpalvelusvastaavaa, Sini Ikävalkoa. Hän on toiminut Mikaelin seurakunnassa nuorten aikuisten pastorina ja järjestänyt lukuisia matkoja seurakuntalaisille.

Olemme Sini Ikävalkon kanssa sisaruksia, sekä työskennelleet aikuistyön parissa. Olemme myös järjestäneet yhdessä retriitin, pyhiinvaelluksen muodossa Taizéen.

2 Hiljaisuuden retriitti

Tässä luvussa esittelen mitä retriitti tarkoittaa ja minkälaisia retriittejä on olemassa. Avaan myös retriitin historiaa ja sen suurimpia vaikuttajia, ja annan vinkkejä sekä työkaluja retriitin tekemiseen. Lisäksi kerron retriittikeskuksista ja opinnäytetyön kohteesta, Taizé-yhteisöstä. Paneudun opinnäytetyössä hiljaisuuden retriittiin, koska se on osa evankelisluterilaista ja kristillistä tapaa toteuttaa retriittejä.

Jeesus sanoi: "Lähtekää mukaani johonkin yksinäiseen paikkaan niin saatte vähän levähtää." (Mark. 6:30–34.) Tämä sanonta on evankelisluterilaisessa uskossa käytetyin esimerkki siitä mihin hiljaisuuden retriitti yksinkertaisuudessaan perustuu. Käytän sanontaa hiljaisuuden retriitti, koska sanaa retriitti käytetään nykyään niin paljon että sanan sisältö unohtuu. Hiljaisuus antaa oikean vaikutelman missä retriitissä on kyse. (Häyrynen & Kotila 2003, 23, 54.)

On monia tapoja tutkia sisimpäämme, tässä hengellisten asioiden tiedostaminen ja tärkeys edesauttavat pyrkimystämme. Sanaton kieli on yksi suurimmista tavoista ymmärtää itseään ja luomakuntaa. (Martling 1989, 10.) Hiljaisuuden retriitissä on tarkoitus syventyä rukoukseen ja unohtaa tavanomainen elämä omien ongelmien kanssa. Hiljaisuuden retriitin tarkoituksena on jättäytyä täydellisesti Jumalan huomaan ja kuuntelemaan omaa minää. (Häyrynen & Kotila 2003, 48.) Sisäistä hiljaisuutta on vaikea tutkia, koska se ei aukea minkäänlaiselle määrittelylle. Vaikka jokainen on kokenutkin sisäisen hiljaisuuden osana todellisuutta, on sen tutkiminen järjetöntä ja vaikeaa. Kokemus hiljaisuudesta on niin yksilölle kuin yhteisölle merkityksellistä. (Koivunen 1997, 12.)

Retriitti-sana on helpoin kääntää englanninkielisestä sanasta retreat, mikä tarkoittaa itseensä ja hiljaisuuteen vetäytymistä. Retriitin tarkoituksena on päästä hengähtämään hetkeksi pois arjesta, kiireestä ja pysähtyä itsensä kanssa kyselemällä, mitä juuri nyt minulle kuuluu. (Vantaan Seurakuntayhtymä 2015.)

Nykyään maailma asettaa meille jo itsessään hyvin kiireellisen elämäntyylin. Maailma muuttuu niin nopeasti, etteivät ihmiset pysy mukana. Tämä tekee elämästä hyvin haastavaa ja epävarmuus omasta olemassa olostaan kasvaa yhteisön muodostaneiden normien sisällä. Työ- ja sosiaalinen elämä saattaa ahdistaa ja luoda paineita elämän suorittamiseen. Tämän takia on tärkeää välillä pysähtyä miettimään oman minän löytämistä ja elämän tarkoitusta. (Hiljaisuuden ystävät 2015.)

Retriittiä voi lähestyä kahdelta eri suunnalta. Ensinnäkin tarkoitetaan vetäytymistä kaikesta normaalista ja halua olla olematta osa normaalia yhteiskuntaa. Tätä voisi katsoa jopa protestiliikkeeksi. Historiassa näin on tapahtunut moneen otteeseen, ja on tänä päivänäkin hyvin yleistä kuten luostarit ja erilaiset lahkot. Toiseksi niin sanottuna itsensä pohdiskeluna, mikä ei ole sidottu mihinkään paikkaan, vaan omaan haluun kuunnella sisintään. (Häyrynen & Kotila 2003, 20–23.)

Hiljaisuuden käsitettä on vaikea määrittää, koska siihen tarvitsee sanoja, kun taas hiljaisuudessa itsessään ei ole sanoja. Ulkoisella hiljaisuudella tarkoitetaan ihmisen aiheuttamia häiritseviä ääniä, esimerkiksi kotiloissa tai rauhallisilla luonnon alueilla. Sisäinen hiljaisuus voi olla sitä miten keskittyy kuulemaan oman veren kohinansa, tai lintujen laulun ja purojen virran metsässä. Sisäisen hiljaisuuden ei tarvitse olla uskonnollista tai henkistä. Se voi merkitä ainutlaatuista kokemusta mahdollisuudesta ja luovuudesta. Sisäinen hiljaisuus on keskittymistä hetkeen ja yksinoloon. (Ampuja 2008, 99–102.)

Hiljaisuus on terveellistä, kun taas melu aiheuttaa stressiä, mikä johtuu kehon kokoaikaisesta valmiustilasta. Melulle altistuvien on todettu käyvän hieman muita enemmän rauhallisilla luonnon alueilla, jotta sopeutuisivat meluiseen ympäristöön. Tämänlainen toiminta on yksi stressinhallintakeino. (Ampuja 2008, 94–95.)

Mikko Peura, Hiljaisuuden ystävät ry:n toiminnanjohtaja, avaa retriitin tarkoitusta Laakson (2006, 11–20.) kirjassa. Hänen mukaansa hiljaisuuden retriitti koostuu kolmesta elementistä, aika, tila ja rakenne. Aika kertoo retriitin pituuden, tila kertoo sen missä retriitti järjestetään ja rakenne mistä retriitin ohjelma koostuu. Retriittiin lähtiessä täytyy tiedostaa että suostuu retriitin hiljaisuuteen, läsnäoloon ja ohjelmaan.

Päiväohjelma retriitissä kietoutuu rukoushetkien, ruokailun, hiljaisuuden ja ohjatun ohjelman ympärille. Yleensä retriitissä on joku aihe mikä kulkee läpi retriitin. Osallistuminen yhteisiin hetkiin on vapaaehtoista. Tärkeintä on se että retriittiin osallistuva saa olla ja hengähtää pyhän läsnä olossa. Keskeisintä on avoimuus ja vaatimattomuus ja laskeutuminen hiljaisuuteen. Hiljaisuus ei ota vastaan käskyjä, vaan rauhallisuus ja kärsivällisyys ovat retriitin avain sanoja. Hiljaisuuden retriitissä ei ole oikeita eikä vääriä kysymyksiä tai vastauksia. Kaikki mitä retriitissä tapahtuu, on hyvin henkilökohtaista. Retriitti ei ole mikään suoritus mikä pitäisi läpäistä, vaan mahdollisuus itsensä tutkiskeluun ja ymmärtämiseen. (Häyrynen & Kotila 2003, 59.)

2.1 Kristillisen hiljaisuuden retriitin lähtökohdat ja vaikuttajat

Jeesus on yksi suurimmista vaikuttajista hiljaisiin liikkeisiin historiassa. Raamatussa hänen kerrotaan vetäytyneen monta kertaa yksinäisyyteen ja hiljaisuuteen.

Hiljaisuuden retriitin historiassa on esiintynyt muutama kristillinen perinne. Ensinnäkin erämaaisien tapaan tapahtuva konkreettinen vetäytyminen maailmasta ja toiseksi hiljaisuuden vaaliminen, Jumalan ja itsensä kuunteleminen riippumatta paikasta. (Häyrynen & Kotila 2003, 20.)

Teologian tohtori Paavo Rissasen mukaan ajanlaskun alusta lähtien on koettu kolme hiljaisuuden aaltoa. Ensimmäinen vaihe kesti 300-luvulta keskiajan taitteeseen. Tänä aikana antiikin kulttuuri väistyi erämaakilvoittelijoiden liikkeen tieltä. Toinen vaihe kesti keskiajan yli uuden ajan syntyyn asti. Tällöin kirkossa alkoi sisäiset murrokset ja syntyi protestanttisia kirkkoja Pohjois-Eurooppaan. Kolmatta aikaa elämme tällä hetkellä ja on yhtä suuri murroskausi kun edelliset kaksi. (Koivunen 1997, 163–164.)

Rooman vallan tuho ja kristinuskon maallinen nousu ja muuttuminen ulkomuodoltaan seremonialaitokseksi, toi sen aikaisille pienelle joukolle kristittyjä sellaisen tunteen, että halusivat vetäytyä pois yhteiskunnasta. Vastapainoksi siis syntyi asteekkinen liike noin 300-luvulla. Pääsäännöt elämiseen perustuvat abba Arsenioksen jumalalta saaneisiin käskyihin, paeta, vaieta ja rukoilla. Yksi tunnetuin erämaaisä oli pyhä Antonius, joka eli 20 vuotta yksinäisyydessä erämaassa. Erämaaisista on lähtenyt myös hesykasmi, hiljaisuuden voima, joka on sittemmin levinnyt maailmalle. Etenkin Venäjälle ja ortodoksiseen kirkkoon, missä sitä ovat vuosisatoja kehitelleet eri kristinuskon vaikuttajat. (Häyrynen & Kotila 2003, 24–36.)

Kirkkoisä Augustinusta (360–436) voi pitää nykyajan länsimaisen teologian, kristillisen mystiikan ja armo-opin isänä. Kristillinen teologia perustuu armo-oppiin ja sitä kautta on hiljaisuuden teologian perustaa. Spiritualiteetti on vahvasti mukana kristinuskossa, siten myös osa hiljaisuuden retriittiä. (Häyrynen & Kotila 2003, 37–38.)

Martti Luther (1483–1546) oli keskiajalla suuri katolisen kirkon kritisoija, vaikka toimi katolisena pappina ja raamatun tutkijana. Hänen mielestään Jumala ainoastaan voisi antaa ihmiselle pelastuksen, ei niinkään ihmisten määrittelevät lait, ja pelastuksen ansaitsevat kaikki jotka on kastettu kristinuskoon. Vuonna 1517 Luther kirjoitti 95 teesiään, joista suurimmaksi kritisoinnin kohteeksi joutui katolisen kirkon aneiden käyttö,

joita maksamalla sai synnit anteeksi. Tästä lähti keskiaikainen uskonpudistus, ja syntyi protestanttinen liike. Lutherin suurin intohimo oli tuoda Raamatun teksti saataville kaikille omalla kielellään, jotta seurakuntalaiset saisivat lukea ja kuunnella Raamattua ja viettää messua. Hän uskoi Jeesuksen todelliseen läsnäolon ehtoolliseen sakramenteissa. Martin Lutherista lähtöisin olevia luterilaisen uskon pääkohtia on usko, armo, Raamattu, Kristus ja hengen hedelmät. (Evl. 2015.)

Nykyaikainen hiljaisuuden retriitti syntyi Suomessa 1970-luvulla, kun kansainväliset yhteydet yleistyivät ja kirkollinen yhteistyö levisi Englannin ja Ruotsin kautta Suomeen. Vaikutteita tuli myös ekumeenisista organisaatioista, sekä itämaisista uskonnoista. Ensimmäisiä retriittejä rupesivat järjestämään Porvoon ja Helsingin hiippakunnat. Tarve hiljaisuudelle nousi esille Helsingin seurakunnan nuorisotyössä. Ja tästä aloitteena vuonna 1973 he järjestivätkin itselleen kaksi tapahtumaa nimellä hiljaisuuden päivät. Vuonna 1977 järjestettiin hiljaisuuden päivät kirkkohallitukseen kuuluvien kirkkojen työntekijöille. Osanottajille lähetetyssä kirjeessä mainittiin hiljaisuuden retriitin kiinnostuksen lisääntyneen, mikä ilmeni erilaisilla muilla hiljaisuuden ja mietiskelyn tekniikoiden kuten esimerkiksi joogan ja idän mystiikan muodoissa. Hiljaisuuden-päivä ja hiljaisuuden-rukous nimeä kantava kokeilu levisi myöhemmin seurakunnassa omaksi työmuodokseen. (Häyrynen & Kotila 2003, 104–105.)

Sinapinsiemen ry:llä on hiljaisuuden retriittiin kannalta oma osansa tämän tyyppisen retriitin syntyyn Suomessa. Ensinnäkin Anna-Maija Raittila (1928–2012) oli yksi suurimmista hiljaisuuden retriittien puolestapuhujista Suomessa. Hän oli yksi Sinapinsiemen ry:n perustajista. Anna-Maija Raittila oli myös evankelis-luterilaisen kirkon piirissä hyvin tunnettu ja arvostettu, kirjailija, suomentaja ja virsien tekijä. Anna-Maija Raittilan kiinnostus hiljaiseen rukoukseen vei hänet tutustumaan ekumeeniseen Taizé-liikkeeseen. Taizén sanomasta innostuneena hänestä tuli yksi suurimpia Taizén sanoman levittäjiä Suomessa 70-luvulla. (Elävä arkisto 2013.) Vuonna 1979 Turun kirkkopäivien jälkeen, missä Taizén perustaja veli Roger vieraili, perustettiin Sinapinsiemen ry. (Sinapinsiemen 2015.), kertoo yrityksen sanomaksi ja tarkoitukseksi muotoutuneen seuraava: "Raamattuun pohjautuen ja ekumeenisessa hengessä edistää sellaisen elämänmuodon etsimistä ja toteuttamista, joka perustuu koko luomakunnan yhteyteen, ihmisen ja luonnon tasapainoiseen vuoro vaikutukseen, lähimmäisvastuuseen, keskinäiseen jakamiseen ja huolenpitoon sekä elämäntapojen yksinkertaisuuteen".

Vuonna 13.1.1981 Järvenpäässä pidetyssä konferenssissa perustettiin työryhmä, jonka tarkoituksena oli kehittää suomenkielistä retriittitoimintaa, missä eläisi oman kirkon hengellinen perinne, ekumenia ja yhteistyö muiden kirkkojen kanssa. Työryhmä päätti käyttää sanayhdistelmää hiljaisuuden retriitti, jotta toiminnassa näkyisi olevan hiljaisuuden vaaliminen ja eri kirkkojen toimintatavat. (Häyrynen & Kotila 2003, 106.)

2.2 Retriittien toteuttamiseen käytettäviä toimintatapoja

Hiljaisuuden retriitissä on tärkeää että osallistuja kokee hiljaisuuden helpoksi. Toistettava päiväohjelma ohjaa hiljaisuuteen. Apuvälineet auttavat retriittiin osallistuvaa laskeutumaan omaan itseensä, eikä hänen tarvitse välittää normaaleista arki asioista. Liitteenä 1. löytyy pohja hiljaisuuden päiväohjelmasta.

Jacques Castermanen mukaan eri hiljaisuuden tekniikoilla voi harjoittaa pysyvämpää hiljaisuutta. Tällä hän tarkoittaa tiedostamattomien asioiden nousemista tiedostettavaksi. Hiljaisuuden löytäminen tarkoittaa siis hiljaisuuden muuttumista osaksi persoonaa ja olemusta. (Koivunen 1997, 178.)

Rukoushetket ovat pieniä jumalanpalveluksia ilman sakramenteja. Sakramentit ovat kirkon pyhiä toimituksia, jotka Jeesus on asettanut. Luterilaisuudessa näitä on kaksi, kaste ja ehtoollinen. Rukoushetket sisältävät psalmien- ja raamatunlukua, musiikkia ja laulua. Rukoushetkiä pidetään yleensä aamulla, keskipäivällä ja illalla. Rukoushetket rytmittävät hiljaisuuden retriittien päivää. Retriittiin osallistuvat ovat omaksuneet rukoushetket keskeiseksi osaksi retriittiä, joka on omalla tavalla lisännyt hartauksien yleistymistä seurakuntatyössä. Etenkin Taizé-henkiset rukoushetket ovat vakiinnuttaneet asemansa hiljaisuuden retriiteissä. Taizé-yhteisön kehittämä rukoushetki on suosittu, sekä antanut hyvän mallin suomalaisiin hiljaisuuden retriitteihin. Taizé-henkinen rukoushetki koostuu psalmien luvuista, meditatiivisista rukouslauluista, joita myös rukoushetkiin osallistuvat toistavat yhteislauluna. Pääpiirteenä tämänkaltaiseen rukoushetkeen sisältyy hiljainen hetki ja pohdiskelu. (Häyrynen & Kotila 2003, 61–64.)

Hiljaisuuden retriittiin sisältyy yleensä messu, eli jumalanpalvelus. Evankelisluterilaisen kirkon jumalanpalveluselämä on uudistunut 2000-luvulla niin, että ehtoollisen jakamiseen on tullut enemmän vapautta. Messu on tärkeä osa hiljaisuuden retriittiä, koska siinä saa pysähtyä sanan ja sakramentin äärelle. (Häyrynen & Kotila 2003, 65–66.)

Meditaatiolle ei ole suomenkielistä käännöstä niin että asian sisältö tulisi esille. Mietiskely, oman itsensä syvä pohdinta ja rukous löytyvät jokaisesta uskonnosta.

Esimerkiksi buddhalainen mietiskely, ei juuri eroa mielestäni kristillisestä mietiskelystä. Zen-tekniikalla on tarkoitus päästä pohtimaan kokonaisvaltaisesti merkitystä käyttäen hiljaisuutta. Samalla on tarkoitus päästää irti suurista asioista mitkä ovat saattavat tulla esille. (Zazen 2015.)

Evangelisluterilaisessa kirkossa meditaatio on vielä hieman vierasta. Sen takia retriitissä on tärkeää, että ohjaaja ohjaa meditaatiohetket. (Häyrynen & Kotila 2003, 73.) Ortodoksisessa kirkossa taas meditaatiolla on vahva olemus, koska hiljaisuuden rukouksella on pitkä historia ja perinne. (Koivunen 1997, 174.)

Koivusen (1997, 175) kirjassa filosofian tohtori Paula Tuomikosken mukaan unella ja rukouksella vallitsee samankaltaisia mielentiloja. Molemmissa tapauksissa vireystaso on alhainen ja tajunta on syvällä mielenkeskuksissa. Uni päästää mielen pois arjen kahleista, ja rukous tekee saman toistuvalla mietiskelyllä. Hänen mielestään kaikki meditaatiomenetelmät tapahtuvat samankaltaisesti. Tarkoituksena on mitä tahansa menetelmää käyttäen ottaa käyttöön alitajunnan energia.

Ruokailu on tärkeä osa hiljaisuuden retriittiä ja omalla tavallaan jaksottaa päivän kulumista. Ruokailu on osa sosiaalisempia hetkiä retriitissä, joka aloitetaan yleensä yhteisrukouksella tai laululla. Yhdessä ruokailu tapahtuu hiljaisuudessa saman pöydän äärellä. (Häyrynen & Kotila 2003, 74.)

Edellä mainitut apukeinot yleensä sisältävät myös musiikkia. Musiikki on mukana melkein kaikessa, rukoushetkissä, meditaatioissa ja ruokailuissa. Musiikin tarkoitus on luoda rauhallista tunnelmaa. Musiikissa ei kannata olla liian paljon ärsykeitä, kuten vahvoja melodioita tai sooloja. Musiikki kannattaa valikoida retriitin teeman mukaan. (Häyrynen & Kotila 2003, 77.)

Kirjallisuudessa kannattaa keskittyä mietiskelyä syventävään kirjallisuuteen. Mukaan ei kannata ottaa raskasta luettavaa kuten teologista tai psykologista aineistoa, vaan enemmänkin runoja, spiritualiteettia käsitteleviä teoksia, rukous- ja mietiskely materiaalia. Kirjallisuuden tarkoituksena on tukea mietiskelyä ja hiljaisuutta, eikä antaa suoritukselle arvoa. Kirjallisuus tukee hengellistä kasvua, joka ulkoisen muistin kautta vaikuttaa sisäiseen ymmärrykseen. Retriittikeskuksissa on yleensä kirjastot joista voi lainata tämän tyylistä kirjallisuutta. (Häyrynen & Kotila 2003, 79–81.)

2.3 Erilaisia retriittejä

Retriittien yleistyessä on klassisen retriitin ympärille koostunut erilaisia tapoja järjestää retriittejä.

Teemaretriitissä teemana on jokin konkreettinen asia, ja sitä mukautetaan kirkkovuoden teeman mukaan. (Häyrynen & Kotila 2003, 84.)

Sovelletuissa retriiteissä kevennetään päiväohjelmaa ryhmän mukaan, kuten perheille suunnatuissa retriiteissä. (Häyrynen & Kotila 2003, 84.)

Hiljaisuuden päivä voidaan toteuttaa seurakunnan tiloissa, kirkossa tai leirikeskuksissa. Tämäntyyppinen retriitti on helppo ja halpa järjestää, sekä tutustuttaa retiriitistä kiinnostunut hiljaisuuteen. Yleensä kesto on muutamasta tunnista kokonaiseen päivään. (Häyrynen & Kotila 2003, 85.)

Ignatiaaninen retriitti on yksilöllinen ja tapahtuu retriittiin osallistuvan ja ohjaajan kanssa kahden. Tämänlainen retriitti muoto perustuu jesuiittojen perustajan, Ignatius Loyolan hengellisiin oppeihin (Ignatian Spirituality 2015). Ohjaaja antaa Raamatun tekstit ja ohjattava paneutuu niihin, ja keskustelelee näiden tekstien perusteella ohjaajansa kanssa. Osallistuvan pääpainona on hiljentyä Raamatun luvun parissa, joko retriittikeskuksessa tai pidemmällä ajan välillä itsekseen arjessa. Ohjaaja kulkee osallistujan kanssa koko tämän retriitin ajan. Ignaattinen retriitti antaa perustan käyttää Raamattua osana rukousta. (Häyrynen & Kotila 2003, 87–88.)

Hiljaisuuden keidas on avoin tapahtuma kohti hiljaisuutta. Tällä tarkoitetaan että hiljaisuudessa voi viipyä oman aikansa ja mennä silloin kun itselleen sopii. Esimerkiksi kirkko voi pitää ovensa auki jonkin määrittelemänsä ajan, ja silloin retriittiin haluavilla on vapaa pääsy, miten heille itselleen sopii. Hiljaisuuden keidas on tutustumista hiljaisuuteen ja retriittiin pienessä muodossa. (Häyrynen & Kotila 2003, 86.)

Työyhteisöretriitillä tarkoitetaan yrityksien omille työntekijöilleen järjestettävää hiljentymistä. Tämänlaisiin retriitteihin kuuluu muutama ehto. Retriittiin osallistuminen täytyy olla täysin vapaaehtoista ja retriitin luonne pitää selvittää, kuten onko kyseessä uskonnollinen retriitti vai ei. Työyhteisöretriitissä seurakunnan omat työntekijät voivat hoitaa omaa spiritualiteettiaan. (Häyrynen & Kotila 2003, 87.)

Ihmiset ovat aina tunteneet vetoa lähteä pyhälle matkalle. Pyhällä matkalla, pyhiinvaelluksella kuljetaan kohti jumalaa ja jotain todellista, kaukaista paikkaa, missä tuntuu sanaton pyhän läsnäolo. Pyhiinvaellus on myös matka sisimpään, omaan itseen, ja itsetuntemukseen. Nykyajan kiire on lisännyt pyhiinvaellusten määrää ja pyhiinvaellusta pidetäänkin osana hitauden kulttuuria. Pyhiinvaelluksella hidas matkaaminen luo sisäistä rauhaa ja on tällä tavalla sisäistetty kuuluvan hiljaisuuteen ja retriitin yhdeksi muodoksi. (Häyrynen & Kotila 2003, 88.)

2.4 Taizé-yhteisö

Taizé on ekumeeninen luostariyhteisö, retriittikeskus, jonka jäsenten tehtävänä on levittää rauhan ja yhteyden sanomaa erityisesti maailman kaikille nuorille. Esittelen Taizén tarkemmin, koska se on haastattelumateriaalina haastateltavan ja minun toteuttamien matkojen kohde. Taizé koostuu hiljentymisestä, kauniista lauluista, rukoushetkistä, tutustumisesta erilaisiin ihmisiin, yhteisestä työnteosta, iloisista keskusteluista ruokajonossa, tuoksuista ja äänistä sekä pyhän läsnäolosta. Kymmenet tuhannet eri maista ja eri kirkkoista tulevat nuoret – ja myös ”ikinuoret” sekä lapset – matkustavat Taizéen vuosittain. Taizé sijaitsee Etelä-Ranskassa, Burgundin maakunnassa. (Taizé 2015)

Taizé-yhteisö muodostuu yli sadasta veljestä, jotka tulevat katolisesta ja monista eri protestanttisista taustoista sekä yli 30 eri kansallisuudesta. Yhteisön olemassaolo on jos sinänsä merkki jakaantuneiden kristittyjen ja kansakuntien välisestä sovituksista. Veljet eivät ota vastaan mitään lahjoituksia tai lahjoja. Lisäksi veljien omat henkilökohtaiset perinnöt annetaan yhteisön kautta jaettavaksi kaikkein köyhimmille. Yhteisö hankkii elantonsa veljien tekemän työn kautta. Näitä ovat niin Taizé-musiikki, taide, ikonit kuin erinäköiset korut ja astiat. Taizéssa sijaitsee lahjatavaraliike, jossa myydään ainoastaan näitä tavaroita, kuten esimerkiksi Taizé-koruja ole saatavilla muualta. (Taizé 2005a.)

Nykyään pieniä veljien ryhmiä asuu Aasiassa, Afrikassa ja Etelä-Amerikassa. He jakavat elinolot ympärillään olevien ihmisten kanssa niin pitkälle kun se on mahdollista. Veljien pyrkimys on olla rakkauden läsnäolona kaikkein köyhimpien, katulasten, vankien ja kuolevien keskuudessa. Sekä niiden luona, joita on haavoitettu sisimmässään särkyneiden ihmissuhteiden, tai hylätyksi tulemisen kautta. (Taizé 2015)

Joka viikko aikaisesta keväästä myöhäiseen syksyyn nuoria aikuisia eri maanosista matkustaa Taizén kukkulalle. He etsivät tarkoitusta elämälleen, yhdessä monien muiden kanssa. Joinakin viikkoina kesäkuukausien aikana yli 5000 nuorta ihmistä 75 eri maasta osallistuu yhteiseen seikkailuun. Tämä seikkailu jatkuu, kun he palaavat koteihinsa. Se tulee ilmaistuksi heidän kiinnostuksessaan syventää sisäistä elämää ja heidän valmiudessaan ottaa vastuuta tehdäkseen maailmasta paremman paikan elää. (Taizé 2015.)

Jokaisen vuoden lopulla Taizé järjestää suuren tapaamisen jossakin Euroopan suurkaupungissa, idässä tai lännessä. Kymmenet tuhannet nuoret aikuiset ottavat osaa, joka puolelta maailmaa, etenkin Euroopasta. Nämä tapaamiset ovat askeleita ”Luottamuksen pyhiinvaelluksella halki maanpiirin”. (Taizé 2015.) Näiden Euroopan

tapaamisten aikana veli Roger kirjoitti kirjeen joka vuosi. Nämä kirjeet käännettiin yli viidellekymmenelle kielelle ja monet nuoret ihmiset käyttivät niitä mietiskelyteksteinä, sekä kotona että Taizéssä tapaamisten aikana. Veli Roger kirjoitti näitä kirjeitä usein pidempien vierailujensa aikana köyhillä alueilla, kuten esimerkiksi Kalkutassa, Chilessä, Haitilla, Etiopiassa, Filippiineillä ja Etelä-Afrikassa. (Taizé 2015.) Taizén nimi tuo mieleen rauhan, sovituksen, yhteyden ja innokkaan Kirkon kevään odotuksen: "Kun Kirkko kuuntelee, parantaa, sovittaa, silloin siitä tulee se, mitä se on kaikkein kirkkaimmassa aspektissaan: kristallinkirkas rakkauden heijastus." (Archive 2005.)

Vuonna 1940, 25 vuoden ikäisenä, veli Roger jätti synnyinmaansa Sveitsin eläkkeeseen Ranskassa, äitinsä kotimaassa. Useiden vuosien ajan hän oli kantanut sisällään kutsua perustaa yhteisö, jossa kristittyjen välinen sovitus voitaisiin elää todeksi jokapäiväisessä elämässä. Yhteisö, jossa hyväsydämyisyys olisi käytännössä koettu asia ja jossa rakkaus olisi kaikkien asioiden sydämessä. Hän halusi tämän yhteisön olevan tuon ajan kärsimyksen keskuudessa ja siksi hän asettui asumaan pieneen Taizén kylään, Burgundin maakuntaan. Taizé sijaitsi vain muutamien kilometrien päästä linjasta, joka jakoi Ranskan kahteen osaan sodan ensimmäisten vuosien aikana. Siellä veli Roger pystyi piilottamaan pakolaisia, erityisesti juutalaisia, jotka olivat paenneet valloitetulta alueelta tietäen löytävänsä turvapaikan hänen talostaan. (Taizé 2008.)

Palattuaan Genevestä Taizéen, missä hän oli ollut sotaa paossa vuodet 1942–1944, veli Rogerin seuraan liittyi muita. Pääsiäispäivänä 1949 ensimmäiset veljet sitoutuivat elämään selibaatissa, omaisuuden yhteydessä ja elämän yksinkertaisuudessa. Vaikka yhteisö on luostarimainen, eivät veljet kutsu itseään munkeiksi. He eivät pidä yhteisöään suljettuna.

Pitkän hiljaisuuden retriitin aikana, talvella 1952–1953 veli Roger kirjoitti "Taizén säännön", jossa ilmaistiin välttämättömät asiat yhteisöelämästä varten. 1950-luvulta eteenpäin osa veljistä on elänyt puutteen alaisilla alueilla jakaakseen elämän köyhien kanssa. (Taizé 2008.)

1950-luvun lopulla Taizéssä vierailevien nuorten ihmisten määrä alkoi kasvaa huomattavasti. Vuodesta 1962 eteenpäin veljet, kuten myös yhteisön lähettämät nuoret ihmiset, tekivät jatkuvia vierailuja Itä-Euroopan maihin. He tekivät vierailut hyvin hienovaraisesti, jotta eivät vaarantaisi niitä, joiden luona he vierailivat.

Vuosien 1962 ja 1989 välillä veli Roger vieraili itse useimmissa Itä-Euroopan maissa. Toisinaan hän meni nuorten kokoontumisiin, jotka olivat hyväksytyjä, mutta viranomaisten

valvonnan alla. Toisinaan hän teki yksinkertaisia vierailuja, joiden aikana hänellä ei ollut oikeutta puhua julkisesti. "Olen hiljaa teidän kanssanne", hän sanoi niille kristityille, joiden luona hän vieraili noissa maissa. (Taizé 2015.)

Vuonna 1966 muutamia sisaria pyhän Andreaksen sääntökunnasta tuli asumaan naapurikylään. He ovat auttaneet siitä lähtien Taizén tapaamisten järjestämisessä. Veli Roger sai surmansa vuonna 2005 Taizéssa mielisairaana puukottaessa häntä kesken hartauden. Vaikka perustaja on kuollut, Taizé jatkaa olemassa oloaan. (Archive 2005.)

Nykyään Taizén priorina ja veli Rogerin seuraajana toimii veli Alois. Hän on asunut Taizéssa vuodesta 1974, mitä ennen hän kuului Taizén vapaaehtoiseen nuoriin. Vuonna 1998 veli Roger muiden veljien kanssa päättivät veli Aloisin priorisuudesta, Taizén sääntöä noudattaen. Ennen kuolemaansa veli Roger kerkesi luovuttamaan paikkansa veli Aloisille. (Taizé 2005b.)

2.5 Retriittikeskuksia Suomessa

Suurin osa Suomessa tapahtuvista retriiteistä pidetään retriittikeskuksissa tai seurakuntien omistamissa leiri- ja kurssikeskuksissa. Lisäksi on yhteistyötä tekeviä tahoja joista seuraavassa esittelen muutaman.

Sinapinsiemenen retriittitoiminta on tällä hetkellä Ukinniemessä, mutta he ovat luopuneet vuoden 2015 alusta sen ylläpidosta. Tänä vuonna he kuitenkin järjestävät vielä muutamia teemaretriittejä. Aikataulut löytyvät sinapinsiemenen kotisivuilta. Sinapinsiemenen retriittikeskuksia on ollut Omenapuukylä, (1980–1984), Morbacka, (1984–2009) ja Upinniemi (2009–2015). Sinapinsiemen tekee edelleen yhteistyötä Taizé-liikkeen kanssa ja heidän toimintansa perustuu Taizén sanomaan. (Sinapinsiemen 2015.)

Hiljaisuuden ystävät ry. on yhteiskristillinen yhdistys, joka tarjoaa retriittiohjaajien koulutuksia, sekä retriittitoimintaa eri puolella Suomea. Hiljaisuuden ystävät on perustettu vuonna 1986 jolloin paikalla oli 80 retriitin ystävää. Nykyään yhdistykseen kuuluu yli toista tuhatta jäsentä. Hiljaisuuden ystävien tarkoituksena on vaalia rukoushetkien sanaa ja hiljaisuutta ekumeenisessa hengessä. Lähtökohtana on evankelisluterilaisen kirkon kanssa tehtävä yhteistyö. Näin ollen hallituksessa pyritään pitämään kirkon päättäjiä. Hiljaisuuden ystävät ry. myös tiedottaa ja julkistaa muiden tahojen retriittitapahtumista ja koulutuksista. Lisää tietoja löytyy hiljaisuuden ystävien kotisivuilta. (Hiljaisuuden ystävät 2015 b.)

Snoan on mainittava ensimmäisenä retriittikeskuksista, koska siitä tuli ensimmäisiä retriittikeskuksia hiljaisuuden liikkeen syntyessä Suomeen. Snoan retriittikeskus sijaitsee

Lappohjassa noin 17 kilometrin päästä Tammisaaresta. Snoan on perustanut Marga Ahlqvist ja Märta Sohlberg, Margan sukutilalle. Vuonna 1965 he vierailivat retriitin merkeissä ruotsissa, S:t Davidsgårdenissa ja saivat mallin hiljaisuuden retriittikeskuksesta minkä halusivat perustaa. Vuodesta 1986 toimintaa on johtanut Lärkullan hiippakuntakeskus. Hiljaisuuden ystävät ry. järjestää retriittejä sekä retriittiohjauskoulutusta Snoassa. (Lärkulla 2015.)

Heponiemi sijaitsee Karjalohjalla. Paikassa on vaalittu rukouksen hiljaisuutta jo yli sadan vuoden ajan. Heponiemi on ollut Diakonissalaitoksen omistuksessa vuodesta 1912. Alkujaan Heponiemessä diakonissat pitivät kotia kehitysvammaisille ja tytöille. Sota aikaan Heponiemeen paettiin sodan jaloista, sekä sijoitettiin inkeriläisiä. Vuonna 1995 Heponiemi remontoitiin ja muutettiin retriittikeskukseksi. (Häyrynen & Kotila 2003, 117–118.)

Kyrönniemi sijaitsee Pohjois-Savossa, Vieremän kunnassa. 1980 luvulla Vieremän seurakunta, lahjoitusten ja talkoo voimin, rakensi Kyrönniemen hiljaisuuden keskuksen. Kyrönniemellä järjestetään esimerkiksi kesäteattereita ja häitä, mutta on ensisijaisesti retriittikeskus. (Vieremän seurakunta 2015.)

Enonkosken luterilainen luostariyhteisö perustettiin vuonna 1993 jolloin Enonkosken kunta lahjoitti tyhjäksi jääneen koulun luostarin käyttöön. Luostari kuuluu Enonkosken seurakuntaan ja sen rukoushetket, aamulla, iltapäivällä ja illalla, ovat kaikille avoimia. Yhteisöön voi tutustua talkoolaisena tai pidempi aikaisena koeasukkaana. Yhteisöön pääsee kaikki työkykyiset miehet, naiset ja avioparit. (Häyrynen & Kotila 2003, 118–119.)

Metsäkestilän hiljaisuuden ja kohtaamisen talo sijaitsee Ikaalisissa. Metsäkestilän kanssa yhteistyötä tekee Tampereen seurakunta ja sen omistaa Metsäkestilän ystävät ry. Retriittikeskus on käytössä huhtikuusta lokakuuhun. (Tampereen seurakunnat 2015.)

Silent Wings on Elina ja Seppo Laakson perustama yksityinen hyvinvoinnin yritys. Elina Laakson pitämä Saaren retriittikoti sijaitsee Laviassa, Satakunnassa. Retriittikodissa järjestetään asiakkaille räätälöityjä hiljaisuuden hetkiä, kunnioittaen kristillisen hiljaisuuden perinteitä. (Silent wings 2015.)

Tammilehdon lomakoti sijaitsee Turun saaristossa, Rymättylässä. Siellä järjestetään retriittejä talven aikana Turun- ja Kaarinan seurakunta yhtymän toimesta. Tammilehdon omistaa yksityinen Lomakoti Tammilehto ry. (Turun seurakunnat 2015.)

Stella Maris on ensisijaisesti katolisille ja heidän ryhmilleen suunnattu katolisen kirkon koulutuskeskus ja neitsyt Marian pyhäkkö. Stella Maris sijaitsee Lohjalla, Hiidenveden rannalla. Stella Maris toimii hengellinen yhteisö, joka huolehtii koulutuskeskuksesta. (Stella Maris 2015.)

Valamon munkkiluostari on ortodoksinen luostari Heinävedellä. Luostari vaalii ortodoksisen uskonnon ja kulttuurin perimää. Luonto ja rauhallinen ilmapiiri antaa hiljaisuuden rauhoittumisen työssijän läpi koko vuoden. (Valamon luostari 2015a.)

Valamon luostari on perimä tiedon mukaan ollut olemassa jo 1100-luvulla ja tiedettävästi 1300-luvusta lähtien. Ensimmäisen ja toisen maailmasodan takia evakkoon joutuneet munkit löysivät uuden kodin vuonna 1940 Heinäveden Papinniemestä, missä he toimivat edelleenkin. Valamon luostari on ensisijaisesti hiljaisuuden vaalija ja Suomen ortodoksisen kulttuurikeskus, mutta myös yksi Suomen suosituimmista matkailukohteista. (Valamon luostari 2015b.)

3 Helsingin Mikaelin evankelisluterilainen seurakunta

Tässä luvussa syvennyn evankelisluterilaiseen näkökulmaan. Kerron hieman seurakunnan synnystä ja tilasta Helsingissä, ja Mikaelin seurakunnassa. Lisäksi avaan

nuorten aikuisten ikäryhmää kohderyhmänä Helsingin evankelisluterilaisessa kirkossa. Retriitinjärjestämisessä ekumenia on tärkeä osa, joten selvitän mitä ekumenia-sana tarkoittaa.

Retriitti, varsinkin hiljaisuuden retiitti on tärkeä osa kristinuskoa. Lyhyessä ajassa retiitti toiminta on vakiintunut osaksi seurakunta työtä. Viimeisen kolmenkymmenen vuoden ajan Suomessa on toiminut hiljaisuuden liike, joka ottaa välimatkaa arkeen ja rutiineihin. Suomen evankelisluterilaisen kirkon piiriin kuuluva hiljaisuuden liike omaa toimintatavat kirkon opeista, hengellisestä elämästä ja spiritualiteetin perinteestä. (Häyrynen & Kotila 2003, 18.)

Kristillinen seurakunta on ollut mukana Helsingin kaupungin perustamisesta lähtien, eli vuodesta 1550. 1900-luvulla Helsingissä oli yli 100 000 asukasta, jolloin päätettiin jakaa seurakunta kolmeksi suomenkieliseksi ja kolmeksi ruotsinkieliseksi seurakunnaksi. (Antikainen & ym. 2006, 7.) Siitä lähtien kaupunki on kasvanut kovaa vauhtia niin että 2000-luvulla Helsingissä on 21 seurakuntaa, ja yhteinen toiminta ja hallinto yksikkö, seurakuntayhtymä. Seurakuntalaisia on tällä hetkellä Helsingissä noin 400 000. (Helsingin seurakunnat 2015a.)

Mikaelin seurakunta on lähiöseurakunta ja Helsingin toiseksi suurin. Mikaelin alueelle kuuluu Itä-Helsingin alueelta, Mellunmäki, Kivikko, Kontula, Vesala, Kurkimäki ja Östersundom. Helsingin seurakunnat 2015b.) Mikaelin seurakunta on siitä moni-ilmeinen että alueella on niin kaupunki- kuin maanviljely taustasta elämiskulttuuria.

3.1 Kohderyhmänä nuoret aikuiset

Perinteisesti nuorilla aikuisilla on tarkoitettu alle 30-vuotiaita, mutta nykyajan elämäntilanteet ovat pitkittäneet työelämään siirtymistä ja perheen perustamista. Siksi nuorten aikuisten ikähaitaria on laajennettu kartoittamaan 20–39-vuotiaita. Yleensä seurakunta lähtee siitä ajatuksesta että seurakuntalaisilla on asuinalue, mikä on seurakunnan alueella, ja että he ovat yksilöityneitä, ja ovat jo yhteisön perustassa. Nuoret aikuiset taasen liikkuvat paljon, työn ja opiskelun perässä, joten eivät näin ollen ole seurakunnan kiinteän asuinympäristön kohteena. Nykyään myös lapsien saaminen ja avioliittoon astuminen on venynyt. Nuorille aikuisille ei ole tärkeää niin seurakunnan luoma konkreettia, vaan yksilölliset kysymykset. Perinteiseen malliin seurakunta on lähellä ihmistä konfirmoitumiseen asti, eli noin 15-vuotiaaseen. Sen jälkeen saattaa joillakin jatkua isos-toimintana. Mutta sen jälkeen seurakunnan ikähaarukassa tulee suuri aikajana milloin seurakuntalaisilla tapahtuu vähän toimintaa. Seuraavaksi mennään naimisiin ja kastetaan lapset. Väliin jää suuri joukko nuoria aikuisia jolla ei ole mitään konkreettista

yhteyttä omaan seurakuntaansa. Minkäänlaista toimintaa tai houkuttelevuutta nuorille aikuisille ei ole löytynyt seurakunnan tapahtumista. (Mikkola, T., Niemelä, K. & Petterson, J. 2006, 6.)

Vuonna 2006 julkaistiin nuoriin aikuisiin liittyvä tutkimushanke jonka tuloksia avaavat Mikkola ym.(2006, 8-9), kirjassaan *Urbaani usko*. Hankkeen taustalla oli huomattu kirkosta eronneiden suurimman osan olevan nuoria aikuisia, ja myös se etteivät he osallistuneet muiden tapaan yhtä paljon kirkon toimintaan. Tutkimus tehtiin pääasiallisesti Helsingin kallion alueella, koska siellä todettiin asuvan keskimääräistä enemmän nuoria aikuisia. Tutkimukseen osallistui Helsingin seurakuntayhtymä yhdessä kirkon tutkimuskeskuksen ja Diakonia ammattikorkeakoulun kanssa. Tutkimuksen pohjaksi kerättiin noin 500 nuoren aikuisen puhelunhaastattelu, sekä näistä haastateltavista noin sadan nuoren aikuisen henkilökohtainen haastattelu. Lisäksi tutkimuksen pohjana toimivat Kirkon tutkimuskeskuksen puhelinhaastattelut Suur-Helsingissä, joista noin 1000 vastanneelta oli kerätty materiaali. Kysymykset liittyivät kummassakin tutkimuksessa uskonnollisuuteen, arvomaailmaan ja suhteeseen kirkkoon.

Mielestäni urbaanissa uskossa nuorilla on tarve muuntaa myös kuluttaja-asenne kirkkoon. Kirkko on kuin tavaratalo missä pitäisi tarjota koko ajan jotain uutta. Pelkkä kohdistettu palvelu ei enää riitä. Nuorilla on nykyään tapana ajatella yksilöllisesti ja pitää kirkkoa vanhanaikaisena sääntöineen ja ajattelutapoineen. Heille kirkko ei ole elämänmuoto samalla tavalla kuin vanhemmille ikäryhmille. Nuoret arvostavat yksilöllistä sisäänpäin kääntyneisyyttä ja omaa pohdiskelua siitä mitä he tarvitsevat ja tuntevat sisällään. Henkisen ajattelun malli on myös kääntynyt. Enää ei haeta yhteisöllisyyttä kirkosta vaan yksilöllistä tarvetta uskoon ja kirkkoon. Nuoret aikuiset uskaltavat ajatella erilailla ja haastaa kirkkoa tekemään uudistuksia. (Halme 2008, 147–149.) On sanottu, etteivät nuoret aikuiset ole vanhempaa ikäryhmää vähempää uskonnollista, vaan heille uskonnollisuus on erilaista, ja se ilmenee avoimempana kuin ikäihmisillä. (Mikkola ym. 2006, 84.)

Nuorten aikuisten kohdalla kirkolla on itse tutkiskelun paikka. Kirkkoon kuuluvat nuoret aikuiset haluavat olla osa kirkkoa ja arvostavat sen palveluita. Vastaan tulee nuorten aikuisten ajatusmaailma mikä ei ole niin perinteinen. Tässä kohtaa kirkon pitäisi kuunnella ja tutkia nuorten aikuisten ikäryhmää enemmän, jotta saisivat heidät toimintaansa mukaan. (Mikkola ym. 2006, 102–103.)

3.2 Ekumenia

Ekumenia on konkretisoitunut kristillisten uskontojen yhteisissä retriiteissä ja koulutustapahtumissa. Idän kirkon, ortodoksisen ja katolisen, opetukset Jeesuksen

rukouksesta, sisäisen elämän vaalimisesta ja hengellisestä ohjauksesta on tullut retriittitoiminnassa tärkeä osa länsimaisen kristillisen spiritualiteetin rinnalle.

Suomen ekumeenisen neuvoston sivuilla (Ekumenia 2015a) kerrotaan ekumenia-sanan tulevan kreikankielestä, ja se tarkoittaa koko asuttua maailmaa. Ekumenia tarkoittaa kristillisten kirkkojen ja yhteisöjen yhteistyötä. Ekumeeninen liike syntyi 1800- ja 1900-lukujen taitteessa. Uudenaikaisen ekumeenisen liikkeen syntyä pidetään vuonna 1910 pidettyä Edinburghin lähetyskonferenssia. Toisen maailmansodan jälkeen ekumeeninen liike vahvistui kirkkojen yhteydenpito kanavana. Ekumenian tavoitteena on saada uskon ja elämän kautta eri kristikunnat yhteen, eli kristillinen ykseys.

Tällä hetkellä ekumeenisen liikkeeseen kuuluu yli 345 jäsenkirkkoa, jotka edustavat noin puolta miljardia kristittyä ympäri maailman. Jäsenkirkkoja löytyy kaikista maanosista ja kaikista kristinuskosta. Ekumeenisen liikkeen tarkoituksena on yksi usko ja yhdenmukainen ehtoollinen. Heidän tarkoituksenaan on edistää oikeudenmukaisuutta, rauhaa ja uudistumista. (Oikoumene 2013.)

Ekumeniaa ja ekumeenista on käytetty kristikunnan historiassa seitsemällä eri tavalla. Suomen ekumeenisen neuvoston (Ekumenia 2015b.) mukaan sanat voivat tarkoittaa:

”1.koko asuttua maanpiiriä,

2. Koko Rooman valtakunnan piiriä,

3. Koko kristillisen kirkon kattavaa piiriä,

4. Koko kristillisessä kirkossa voimassa olevaa piiriä.

Sillä voidaan myös viitata:

5. Kirkon maailmanlaajuiseen lähetystehtävään,

6. Kahden tai useamman kirkon välisiin suhteisiin,

7. Sellaiseen asenteeseen, joka korostaa ja toivoo kristittyjen ykseyttä.”

3.3 Haastateltavana Mikaelin seurakunnan pastori

Sini Ikävalko on vihitty pastoriksi vuonna 2007 jolloin hän aloitti pastorina nuorisotyössä, Mikaelin seurakunnassa. Vuonna 2008 työtoimenkuva muuttui, kun Östersundomin alue liitettiin Mikaelin seurakuntaan. Kevääseen 2011 hän toimi nuorten aikuisten ja Östersundomin alueen pastorina. Ennen pappisvihkimystään hän toimi kesäteologina Huopalahden seurakunnassa vuonna 2004 ja teologian opettajana Diakonia-ammattikorkeakoulussa vuonna 2006.

Vuonna 2011 nuoret aikuiset siirrettiin aikuistyön piiriin jolloin päädyttiin lähestyä tätä kohderyhmää enemmänkin vapaaehtoistoiminnan kautta. Samaan aikaan Sini aloitti jumalanpalvelusvastaavana, mikä hänen toimenkuvansa on tällä hetkellä.

Retriittimatkoja hän on järjestänyt Mikaelin seurakunnassa neljä, pyhiinvaelluksen muodossa Taizéen ja hiljaisuuden retiittinä Stella Polariksessa. Diakonia-ammattikorkeakoulussa hän on vetänyt kaksi retiittiä ja yhden ollessaan kesäteologina Huopalahden seurakunnassa. Taizéen hän on tutustunut ollessaan seurakunta nuorissa Huopalahden seurakunnassa, ja tehnyt ensimmäisen matkansa vuonna 1994.

Virallista retiitti-ohjaajan koulutusta hänellä ei ole, mutta hän on käynyt kirkkohallituksen koulutuksissa ja pappina hän toimii sielunhoitajana. Tätä kautta hän ymmärtää hiljaisuuden. Sini pitää itseään ja hengellisyyttään mystikkona, jolla hän tarkoittaa sanatonta rukousta ja tämän ymmärtämistä, sekä elämistä ja uskon elämistä todeksi. Tämän hän sanoo vahvan kristillisen pohjan myötä sekoittuvan uskontotieteessä myös itämaiseen mystiikkaan.

Sini on retiittien, etenkin hiljaisuuden retiittien suurkuluttaja, hän käy vuodessa noin kaksi kertaa viikon pituisilla retiiteillä. Näihin hän pääsee osallistumaan työn puolesta, mutta käy myös vapaa-ajallaan. Henkilökohtaisesti retiitin tarkoitusta hänen on vaikea kuvata maallikolle, mutta kiteyttää sen mahdollisuudeksi löytää Jumala ääni meidän sisältä.

4 Kokemuksia retiittien järjestämisestä

Tässä luvussa kerron kokemukseräiseen aineistoon perustuvasta laadullisesta tutkimuksesta. Selvitän myös tutkimuksen prosessikulkua, mitä pitää ottaa huomioon kun tutkimusta aletaan tehdä. Lisäksi kerron eri tutkimusmalleista ja kuvaan muutamia laadullisen tutkimuksen menetelmiä, joita käytin tutkimuksessa.

Tieteellisessä tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa johtolankoja ja tulkita eri asioista mitä on noussut esiin. Empiirisessä tutkimuksessa asioita ei pidetä itsestään selvinä vaan vihjeiden ja johtolankojen kautta pyritään päättämään jotain sellaista mitä ei voi paljain silmin nähdä. Tutkimuksessa esiin nousseiden havaintojen taakse pyritään pääsemään vinkkien kautta, koska havaintoja itsessään ei pidetä tutkimuksen tuloksena. (Likitalo & Rissanen 1998, 76–77.)

Laadullisessa tutkimuksessa haastatellaan yleensä valittuja henkilöitä. Haastattelun muotona toimii jokin teema tai avoimeksi jäänyt kysymys. Laadullisessa tutkimuksessa ei ole kriittisiä pisteitä, vaan tulkinta jakautuu koko prosessin ajalle. Periaatteessa aineiston totuudellisuudella ei ole merkitystä, koska aineistoa tarkastellaan kokonaisuutena. Laadullisessa tutkimuksessa haastatellaan siis valittuja henkilöitä, kun taas määrällisessä haastattelut kohdistuvat satunnaisotoksiin. Kvalitatiivisessa haastattelussa muoto on avoin kun taas kvantitatiivisessa haastattelussa muotona on strukturoitu kysymys. (Tilastokeskus 2015a.)

Opinnäytetyön tietoperusta kertoo hiljaisuuden retriiteistä ja niiden käyttäjistä laajasti ja aineisto on kerääntynyt sitä mukaa kun tutkimus on edennyt. Tietoperusta määrää sen, minkälaista aineistoa kannattaa kerätä ja minkälaista analyysi taktiikkaa opinnäytetyössä käytetään. Tietoperusta on työkaluna työn rajaamiseen ja muokkaamiseen niin että tutkimuksessa löydetään vastauksia sille annettujen kysymysten perusteella. Se on tutkimuksen kuljettaja, mikä hakee näkökulmaa tutkimuksen tarkkailemiseen. Tietoperusta on tutkimuksen keskeisiä työvaiheita, koska se ohjaa tutkimusta. Ilman viitekehystä tutkimuksesta tulee hajanainen ja jäsentymätön. (Alasuutari 2001, 82–84.)

Tutkimusmenetelmällä pyritään erottamaan havainnot tutkimuksen tuloksesta. Menetelmä antaa tutkijalle suunnan ja säännöt mitä hän käyttää tutkimuksessa. Menetelmän ja teoreettisen viitekehysten täytyy tukea toisiaan, koska se tukee tulevaisuuteen katsomista, Tutkimusmenetelmällä haetaan analysoinnin tapoja aineiston hankkimiseen. Ongelmaksi laadullisessa tutkimuksessa tämä tekee sen, että jo itsestään selviä asioita pyöritetään monelta kantilta ja kysymyksiä käännettäen, vaikka näkökulma olisikin itsestään selvä. (Alasuutari 2001, 82–84.)

Laadullinen analyysi koostuu havaintojen pelkistämisestä ja arvoitusten ratkaisemisesta. Vaikka nämä kaksi kietoutuvatkin yhteen, voi ne erotella käytännössä analyttisesti. Määrällisessä analyysissä lähtökohtana on etsiä eroja eri muuttujien suhteen ja argumentointi keskikohtaisilla yhteyksillä. (Alasuutari 2001, 37–39.)

Haastattelu- ja kysely tutkimukset perustuvat empirismiin millä tarkoitetaan tiedon lähteen olevan alkuperäisesti jo kokemus. Haastattelututkimuksessa ei tutkita todellisuutta, vaan minkä haastateltavat mieltävät todelliseksi. Tutkija kuitenkin on hakemassa jonkinäköistä totuutta, koska haastattelua pidetään kerätyn aineiston rinnalla tiedon perustana. (Tilastokeskus 2015b.)

”Teemahaastattelu on keskustelua jolla on etukäteen päätetty tarkoitus.” (Tilastokeskus 2015c.) Teemahaastattelussa haastattelu tilanne on vapaa, mutta teemat ja käsiteltävät asiat on tarkoin määritelty. Tämä on tarpeen, jotta haastattelija pysyy aiheessaan kiinni, eikä haastateltava rupea viemään keskustelua ja poikkeamaan aiheesta.

Teemahaastattelu onkin vaikea haastattelun muoto, koska tiedonkeruu ei ole pelkkää tutkimuksen ongelman selvittämistä, vaan sisältää laajempaa tutkimusta.

Teemahaastattelussa on jo laajan otannan takia harkittava haastateltavat etukäteen.

Kuten laadullisessa tutkimuksessa on teemahaastattelussakin kaksi etenemistaktiikkaa.

Toisen mukaan pitäydytään aineistossa ja toisen mukaan aineisto on lähtökohtana tutkijan omaan pohdiskeluun.

4.1 Prosessinkuvaus

Tämän tutkimuksen näkökulmasta prosessi lähti liikkeelle jo vuonna 2010. Tällöin olin ensimmäistä kertaa aloittamassa opinnäytetyötäni ja sain jo silloin määriteltä aihepiirin. Aiheena tuolloin oli matkanjärjestäminen Taizeen. Työskentelin tällöin Mikaelin seurakunnassa ja olin mukana järjestämässä pyhiinvaellusta keväälle 2011. Matka järjestettiin, mutta opinnäytetyöni jäi keskeneräiseksi. Koulunkäyntini keskeytyi muutettuani työskentelemään Espanjaan. Kolmen vuoden jälkeen palasin Suomeen ja palasin opiskelemaan.

Opinnäytetyötä aloitellessa uudelleen oli jo edellinen aihe vanhentunut, mutta käytettävissä. Aihe oli minulle mieluinen, joten otin saman matkan uudelleen tutkimuksen kohteeksi, kuitenkin eri näkökulmasta. Tutkimusmenetelmäksi valikoitui kokemusperäinen tutkimus.

Tutkimusalue määräytyi aiheeseen, mitä ongelmia hiljaisuuden retiriitin järjestämisessä ilmenee ja miksi hiljaisuuden retiriittejä tarvitaan. Rajasin opinnäytetyöni hiljaisuuden retiriittiin, koska retiriittejä on nykyään niin erilaisia ja hiljaisuuden retiriittiin sisältyy kristillisiä näkökulmia ja tapoja.

Hiljaisuuden retiriittiin kohderyhmäksi muotoutuivat nuoret aikuiset, koska matkalla ei ollut alaikäisiä mukana. Opinnäytetyöni perustuu pastori Ikävalkon haastatteluun, ja sitä kautta keskittyy Helsingin kirkkoon, varsinkin Mikaelin seurakuntaan kuuluviin nuoriin aikuisiin. Nuorilla aikuisilla tarkoitan ikäryhmää, joka koostuu yli 18-vuotiaista noin 39-vuotiaisiin.

Nykyään opiskelut ja perheen perustaminen venyvät, joten myös nuoruus venyy pidemmäksi.

Toimeksiantajana hiljaisuuden retriitille toimi Mikaelin seurakunta, jossa myös itse työskentelin aikuistyönohjaajana vuosina 2010–2011. Mikaelin seurakunta on Helsingin toiseksi suurin seurakunta ja sijaitsee Itä-Helsingissä. Seurakunnan alueella asuu noin 36 000 asukasta, josta seurakuntaan kuuluu noin 25 000.

Kohteeksi muotoutui minullekin tuttu Taizé-yhteisö. Taizé on ekumeeninen yhteisö Etelä-Ranskassa, jonne vaeltaa nuoria ja nuoria aikuisia ympäri maailmaa. Aihe innosti minua, koska kiinnostus ja suosio retriittejä kohtaan ovat lisääntyneet viime aikoina.

Tietoperustan etsin aiheeseen liittyvästä kirjallisuudesta, Internet tiedoista ja perustin omiin kokemuksiini, sekä haastatteluun.

Tutkimus tehtiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Se oli jo selvää heti alusta lähtien, koska aiheena oli intuitioon perustuva aineisto. Opinnäytetyön tarkoituksena on selventää ja syventää hiljaisuuden retriittien tarkoitusta. Määrällistä tutkimusta ei siis olisi millään kyennyt käyttämään. Laadullisen tutkimuksen menetelmäksi valitsin tapaustutkimuksen, koska kyseessä oli yhden henkilön kokemuksiin perustuva tutkimus. Tällaisessa tutkimusmallissa myös aineisto on laaja ja haastattelu malli hyvin vapaa.

Case eli tapaustutkimus on empiiristä tutkimusta, joka analysoi aidossa ympäristössä tapahtuvaa ja olevaa kohdetta, silloin kun kohde ja tekijät eivät ole keskenään selkeät. Näin ollen tapaustutkimuksen aineisto on hyvin monipuolista. Tapaustutkimus on yksilön tai tilanteen tutkimista, ja siihen voidaan käyttää tulkitsevaa tai hermeneuttista näkökulmaa. Tutkijan on oltava osallistuva ja ymmärtävä. Tutkimusta ohjaa intensiivisyys, koska pääpaino on tutkimuksen sisäisessä validiteetissa. Tapaustutkimus sisältää tutkimusongelman minkä kautta edetään oletukseen mistä laajaan kysymykseen löydettäisiin selvitykset, ketä analysoidaan ja mitä asioita. Tapaustutkimuksessa on huomioitava yleisön tarpeet, kirjoitetut ja ei-kirjoitetut aineistot ja kirjalliset raportit. (Likitalo & Rissanen 1998, 57–59.)

Ongelma laadullisessa tutkimuksessa on tulkintojen tekeminen, koska ohjeita oikein tekemiseen ei ole olemassa, vaan tutkijan on pystyttävä tulkitsemaan teoreettisen ajattelutavan mukaan omia pohdintojaan ja muistaa tämä haastattelu tilanteessa. Näin ollen laadullisella tutkimuksella on mahdollisuus kuvailevaan tutkimukseen.

Aineistonkeruu tapahtuu nauhoituksena ja haastattelun litterointina. (Tilastokeskus 2015c.)

Haastattelin tutkimusta varten Mikaelin seurakunnan Jumalanpalvelusvastaavaa, pastori Ikävalkoa. Haastattelu toteutettiin teemahaastatteluna, jolloin haastattelu tilanne on vapaa ja tiedonkeruu perustuu haastateltavan kokemuksiin. Haastattelu kysymykset antoivat haastateltavalle tilaa vastata omalla tavallaan, vaikka kysymykset ohjasivatkin keskustelua. Kysymysrunko löytyy opinnäytetyön liitteenä 2. Haastattelu litteroitiin jonka pohjalta tutkimus tehtiin, nojautuen jo saatuihin tietoihin.

4.2 Teemahaastattelun tulokset

Haastattelun tuloksista päätelin, että retriitillä hakeudutaan hiljaisuuteen. Kristillisyydessä se tarkoittaa ikivanhan luostariperinteen jatkamista, eli rukouksessa yhdessä olemista. Retriitissä vetäydytään pois maailman kiireestä ja melskeestä ja siitä mikä nykyään aiheuttaa stressiä. Nykyään retriitissä on erityisen oleellista matkan teko, ei niinkään matkan kohde.

Kun puhutaan kristillisissä piireissä retriiteissä, niin tiedetään että kysymyksessä on tietoisesti hiljaisuuteen vetäytyminen. Retriitissä ei kommunikoida äänellä eikä sanallisesti, vaan tarkoitus on vetäytyä pois maailmasta. Taizén matka oli luonteeltaan pyhiinvaellus, mutta samalla hiljaisuuden retriitin muodot omaava, eli vetäytyminen tästä maailmasta luostarioloihin.

Hiljaisuuden retriittiä järjestettäessä on ensiksi sovittava ajankohta ja ajankohtaan sopiva paikka, sekä mahdolliset kuljetukset. Käytännön järjestelyyn kuuluu myös tärkeänä osana ilmoittautumisen yhteydessä tieto siitä mihin ollaan menossa ja minkä tyyppinen matka on, sekä että pitää hankkia oma matkavakuutus tai eurooppalainen sairaanhoitokortti.

Tämä matka järjestettiin vuonna 2011 keväällä. Kohteeksi määräytyi Taizé, koska Sini tunsu paikan itse erittäin hyvin, ja Taizé kohteena oli myös helppo koska se oli juuri suunnattu nuorille ja nuorille aikuisille.

Kohderyhmä valikoitui Sinin oman työalan mukaan nuoriin aikuisiin. Sini määrittelee nuorten aikuisten olevan suuri ikäryhmä, mutta ei perinteisessä mielessä. Yleensä aikuiseksi tullaan kun täytetään 18 vuotta, mutta nyt on myös huomattu, että nuoruuden aika on pidentynyt ja ihminen on niin nuori kun itse kokee olevansa, eikä ikä määritä sitä milloin tulee aikuiseksi henkisesti. Kirkossa tämä juuri määrittäytykin sen mukaan miten ihminen kokee henkisen ikänsä olevan. Sini perustelee sitä sillä, että esimerkiksi nuoriso ja rippikoulutyö ovat alle 18-vuotiaisiin liittyvää, ja sitten alkaisi aikuisuus. Lapsi ja perhetyö hoitavat 20–30-vuotiaiden perheet. Seurakunnan aikuistyö taas on painottunut

varttuneeseen väkeen, jolloin aikuisiin jää sellainen 20–30-vuoden ikähaarukka jotka kokevat ettei heillä ole paikka seurakunnassa. Iän käsitys on siis muuttunut ja nuoriksi aikuisiksi luokitellaan 18–39-vuotiaat.

Matkalle ei otettu alaikäisiä, koska silloin matkankuva olisi muuttunut nuorisomatkaksi ja olisi ollut tiukemmat säädökset ja näin ollen matkalle olisi tarvinnut enemmän ohjaajia. Aikuiset osaavat ottaa itsestään vastuun, joten yläikärajaa ei määritely. Matkalle lähti suurimmaksi osaksi noin 20-vuotiaita, muutama yli 30–40-vuotias ja jokaisella matkalla on ollut ainakin yksi seniori ikäinen, joka koki itsensä nuorekkaaksi aikuiseksi.

4.2.1 Retriitin suunnittelu Taizé-yhteisöön

Suunnittelu retriittiin aloitetaan hyvissä ajoin, koska kirkossa on käytössä kausisuunnittelun malli. Keväällä järjestetty matka suunnitellaan jo edellisen syksyn alussa. Silloin käynnistyy pohjasuunnittelu, miten matka mahtuu omaan työkalenteriin ja mitä eri tarjouksia eri matkustusvaihtoehdoista voi saada. Seurakuntayhtymässä on sääntö joka koskee kilpailuttamista eri ulkopuolisten sidosryhmien kanssa. Siihen kuuluu, että pyritään käyttämään kotimaisia ja halvimpia vaihtoehtoja. Lisäksi pohjasuunnitteluun kuuluu myös eri avustuksien hakeminen. Seurakuntayhtymä jakaa avustusta nuorisotyöstä ja oman kirkon seurakuntaneuvostolta voi myös anoa avustusta.

Matkabudjetti pyritään pitämään hyvin alhaisena. Laskennassa pyritään lähtemään plus miinus nolla budjetilla. Seurakunta maksaa työntekijöiden matkat ja matkailijoiden hinta koostuu laivamatkoista, bussista ja viikosta Taizéssa. Matkan hinta määräytyy matkailijoiden määrän mukaan. Taizén matkan hinnoittelu määräytyi matkustajan iän mukaan, riippuen siitä oliko matkailija yli vai alle 30-vuotias. Matkustusvaihtoehdot on siis käytävä läpi. Kuitenkin niin että jos hinnoissa tulee muutaman euron heitto, otetaan matkustustavaksi helpompi ja mukavampi vaihtoehto.

Esimerkkinä mahdollisista matkustusvaihtoehdoista oli seuraavat vaihtoehdot, josta valitsimme numero yhden.

1. Lautalla Helsingistä Tukholmaan. Tukholmassa oma bussi joka vie suoraan.
2. Junalla Helsingistä Turkuun. Turusta lautalla Tukholmaan ja sieltä oma bussi Taizéen.
3. Oma bussi Helsingistä koko matkaksi.
4. Lento Helsingistä Pariisiin, sieltä oma bussi Taizéen.
5. Lento Helsingistä Pariisiin, sieltä juna Clunyyn, josta yleinen bussi Taizéen.

6. Lento Helsingistä Geneveen, sieltä juna Clunyn, josta yleinen bussi Taizéen.

Matkustustavaksi on helppouden ja alhaisen hinnan takia listan ensimmäinen vaihtoehto. Tällöin varattiin 49 hengen bussi. Matkailijoita otettiin kuitenkin mukaan maksimissaan 30, koska linja-autolla matkustaminen vei puolitoista päivää, oli jokaisella oltava enemmän tilaa.

Kuljetusmatkayhtiön valinnassa päädyttiin Delfin bussi-yhtiöön joka tekee reittimatkoja Taizéen Tukholmasta. Myös Silja Lineltä ja Viking Lineltä pyydettiin tarjous noin 30-hengelle. Kun matkan hinta oli arvioitu, mieluiten yläkanttiin, tehtiin ilmoitukset seurakunnan nuorten aikuisten Facebook-sivuille, Sinin omalle sähköpostituslistalle, Kirkko ja Kaupunki-lehteen, kirkon ilmoitustauluille, sekä yhteistyötä tekeville seurakunnille. Ilmoittautuminen tapahtui Sinille ja oli sitova. Hinnoittelu perustui matkustajien ikäjakauman mukaan. Matkan hinta oli alle 30-vuotiaille 250 euroa ja sitä vanhemmille 300 euroa. Hintaero johtui Taizén osallistumismaksuista, jotka ovat alle 30-vuotiaille halvempia. Taizén tarkoitus on tällä se, että nuoret uskaltautuisivat tulla paikalle ja tutustuisivat toisiin nuoriin, ilman aikuisia.

Hintaan siis kuuluivat matkat ja viikko Taizéssa. Lisäksi pienenä yllätyksenä Sini ujutti hintaan yhteisen ja viimeisen ruokailun paluu matkalla laivalla, sekä päivämatkan Taizésta viereiseen Clunyn kylään. Tämän päiväretken hoiti Delfin-bus.

4.2.2 Turvallisuusnäkökulmat

Turvallisuusnäkökulma on suurin ja tärkein asia matkaa järjestäessä. Tämän sanelee jo kirkon ja seurakuntayhtymän turvallisuus-, säännöt ja ohjeet. Matkan turvallisuusarviointiin liittyy lukuisia erilaisia asiakirjoja, jotka hyväksyttiin johdon ja kirkkoherran kautta. Arviointiin löytyy valmiit pohjat ja muistilistat. Liitteenä 3. on matkalla käyttämämme turvallisuusasiakirja.

Esimerkkinä turvallisuudesta Sini ottaa esille Taizén matkan eri kulkuvälineet. Kuten laivalla Helsingistä Tukholmaan matkanvetäjän täytyy ohjeistaa turvallisuusnäkökulmat. Käytännössä matkanjohtaja on vastuussa että jokainen matkaan osallistuja tietää oman pelastuslauttansa, jos siihen on syytä. Käytännössä kun kyseessä oli aikuiset, niin heitä käskettiin itse ottamaan omasta hytistä selvää hätäpoistumisteistä ja pelastuslautoista.

Toisena turvallisuuden näkökulmasta hän kertoo bussi matkan. Siinä turvallisuus on itse asiassa riskien arviointia, bussiyhtiölläkin on omat säädökset mitä pitää noudattaa. Sini pitää arviointia myös hieman naurettavana, mutta tärkeänä. On outoa ajatella jos risteilylle tulee terrori-isku, mitä tulisi ottaa huomioon turvallisuusnäkökulmasta? Käytännössä

matkalla katsomme siis mitä tehdä jos laiva joutuu merihätään tai bussi joutuu onnettomuuteen.

Tämän lisäksi turvallisuuteen liittyy ilmoittautumisen yhteydessä kerätyt henkilötietolomakkeet, jotka on sovellettu nuorten leireiltä. Näissä matkailijat ovat antaneet kaikki mahdolliset tietonsa, lähiomaisten yhteystiedot, sairaudet ja allergiat, sekä samalla allekirjoittaneet sitoumuksen yhteisistä pelisäännöistä. Tällaisella ryhmämatkalla on hyvin tärkeää, ettei kukaan rupea sooloilemaan alkoholin tai päihteiden kanssa.

Taizéssa, kohteessa yhdessä sovitaan miten viestimme puolin ja toisin, jos sattuu sairauksia tai tapaturmia. Matkanjärjestäjällä on velvollisuus olla tavoitettavissa koko matkan ajan. Sini kertookin, ettei tehdyillä matkoilla ole käynyt kurkkukipua suurempaa sairautta tai tapaturmaa, ja tällöin matkailija on itse osannut hakeutua lääkäriin.

4.3 Tekninen toteutus ja matkanjohtajan näkökulmasta

Matkalle lähdettiin Helsingistä laivalla kohti Tukholmaa. Laivalla oli iltarukoushetki, tutustumista ja informaatio tulevasta matkasta ja sen aikataulusta syvemmin. Aamulla Tukholmaan saapuessa pyrittiin poistumaan laivasta mahdollisimman nopeasti, jossa meitä odotti Delfin-Bus yhtiön auto kahdella kuljettajalla. Matka Tukholmasta Taizéen kesti puolitoista vuorokautta, joten taukoja pidettiin mahdollisimman vähän, noin neljän, viiden tunnin välein. Lisäksi matkalla pidettiin muutamat pidemmät pysähdykset jolloin olivat ruokailut ja iltapesu läheisimmillä huoltoasemilla. Matka bussilla taittui Ruotsin, Tanskan, Saksan läpi ja välillä lautoilla Tanskaa ylittäessä. Tämän takia kuljettajia oli kaksi, jotta he pystyivät vuorottelemaan ajamista. Vuorokauden jälkeen oli saavuttu Frankfurtiin, Saksaan jolloin kuljettajat jäivät pois ja mukaan tuli yksi kuljettaja, joka jäi Taizéen viikoksi. Sini kertookin keskustelleensa matkailijoiden kanssa tämäntyylisestä matkustustavasta. Tämä tukee pyhiinvaelluksen luonnetta ja yhdessä olemisen tärkeyttä.

Matkalla matkanjärjestäjä hoitaa tutustumisen, ryhmittäytymisen, sekä pitää rukoushetkiä kolme kertaa päivässä. Koska pappi oli mukana, nautittiin myös menen tullen ehtoollinen pysähdyspaikalla, Ranskassa ennen Taizéen saapumista tai juuri lähdön jälkeen. Itse Taizéssa oli matkanjärjestäjä tavattavissa, tämä oli tärkeää koska ryhmä oli hajonnut ja eri-ikäiset asuivat ja työskentelivät eri paikoissa. Päiväpäivystys pidettiin Taizén kanttiinilla, Oyákilla joka päivä kahvi hetken aikaan. Liitteenä 4. on tarkempi kuvaus matkanjohtajien vastuista ja tehtävistä.

Taizé yhteisö oli innostunut suomalaisista, kun jaksoivat matkustaa sinne asti, joten ryhmä sai henkilökohtaisen tapaamisen oman veljen kanssa, veljestön omassa puutarhassa. Lisäksi veli antoi mahdollisuuden järjestää suomenkielisen messun, Taizén vanhassa kirkossa. Taizéssa oli aamurukouksissa tarjolla ehtoollinen, mutta oli hieman erilaisempi ekumeenisuuden takia. Tämä messu oli matkanjärjestäjänä ja pappina mahtava ja ihana toteuttaa, Sini kertoo

Taizé on yhteisö jolla on luostarimaiset piirteet. Luostarina heitä ei voida pitää, koska eivät ole suljettu yhteisö, vaan avoin. Taizé toivoo matkailijoiden sitoutuvan yhteisön sääntöihin, ja elämänrytmiin. Sini kuvailee Taizéa paikkana mikä on kuin iso festari, missä eletään luostarin säännöillä. Jokainen sitoutuu tullessaan tekemään jotakin työtä ja osallistumaan rukoushetkiin. Taizéssa voi myös osallistua ryhmätapaamisiin, mitkä on jaettu, iän, oman henkisen tason, koulutuksen tai lahjakkuuksien mukaan. Jos ei halua näihin ryhmiin paneutua, voi myös työskennellä koko viikon vaikka keittiössä ja sillä tavalla toteuttaa omaa kristillisyyttä ja auttaa veljestöä. Taizén viereisellä kukkulalla asuu Clarissa-sisaria jotka auttavat veljestöä yhteisön ylläpitämisessä, sekä majoittaa hiljaisuuteen saapuvia tyttöjä ja naisia.

Taizéssa eletään koko ajan pääsiäisviikkoa, eli hiljaisuuden viikkoa. Päiviä jaksottaa, rukoushetket ja ruokailut. Asuminen tapahtuu parakeissa, olosuhteet ovat alkeelliset ja leirimäiset. Päivät alkavat kellojen kutsulla aamurukoukseen klo 8:00. Tämän jälkeen on aamiainen, jonka jälkeen aikuisilla raamattuun pohjautuva luento, jonka joku veljistä alustaa. Tämän jälkeen on omaa hiljaisuuden aikaa, jolloin voi pureskella ja pohtia asioita mitä oli luennolla kuullut. Päivärukous oli noin kello 13:00, jonka jälkeen lounas ja päivän ryhmät. Ryhmien jaot toteutettiin siten, että samalla viikolla tulleet jaettiin omiin ryhmiinsä. He jakoivat aamupäivän pohdiskelut toisilleen joka päivä koko viikon ajan. Kello 18:00 oli päivällinen, jonka jälkeen oli iltarukous kello 21:00. Iltarukouksen jälkeen ne jotka halusivat hiljentyä tai laulaa jäivät vielä syventymään hiljaisuuteen. Taizélaulut ovat maailmankuuluja, koska ovat yksinkertaisia rukoushuokauksia ja niihin pääsee sisälle vaikka ei ymmärtäisi tai osaisi sanoja. Nämä hetket olivat hyvin meditatiivisia. Lisäksi illan rukoushetken jälkeen voi viettää aikaa Oyäkissa, kahvilassa. Hiljaisuus alkaa Taizéssa kello 23:00. Tätä päivärytmiä eletään viikoittain.

Taizéssa voi myös tavallisesta viikkorytmistä poiketen olla hiljaisuudessa koko viikon tai puoliviikkoa. Silloin osallistuja asuu erillisissä hiljaisuuteen keskittyneiden majoituksissa, ja osallistuvat ainoastaan muiden mukana yhteisiin rukoushetkiin.

4.4 Yhteenveto

Taizé-oli kohteena hyvin kätevä ja helppo, kohde koska paikan päällä oli valmiit rukoushetket, majoitus ja ruokailu. Isona kristillisenä kasvatuksen näkökulmana Sini pitää myös paikan ekumeenista yhteyttä. Osallistujat tapasivat muita maailmalta tulleita ja pystyivät jakamaan omaa hengellisyyttään heidän kanssaan. Tämä luo juuri sen että emme ole niin erilaisia ympäri maailmaa. Taustaksi Sini kertoo Taizén perustajan, veli Rogerin ottaneen sota-aikana pakolaisia huostaansa, istuttaneet heidät yhteiseen pöytään ruokailemaan. Veli Roger oivalsi, että kun ihmiset syövät yhdessä, he eivät voi vihoitella toisilleen. Tämä on myös Taizé-yhteisön perustana.

Taizén missiona on olla avoimena maailmalle ja erityisesti nuorille ja vastata tämän päivän nuorille heidän kristillisyyteen ja hengellisyyteen sijoittuviin kysymyksiin, ja jakaa ymmärtämistä toisia kohtaan, jotta rauha maailmassa välittyisi. Esimerkkinä Sini kertoo oman kokemuksensa kun oli nuorena mukana Taizén matkalla. Heillä oli tällöin Suomen lippu mukana, mutta veljestö kielsi sen käyttämistä. Asian takana oli tällöin Jugoslavian alueen veriset sodat ja Taizéssa oli nuoria näiltä alueilta. Heille lipun näkemisellä oli suurempi merkitys kuin suomalaisille. Tällöin Sini kertoo että hänelle avautui maailmankatsomus. Ihmisyys on isompi kuin kansalaisuus ja maailma suurempi kuin liput.

Budjetti Sinin mukaan seurakunnassa elää kädestä suuhun ajatuksella. Retriittiin budjetoidaan satasia, vaikka aikuistyön budjetti liikkuu jossain puolen miljoonan euron paikkeilla. Haastavana Sini pitää sitä että matkalla on koko ajan töissä. Puolentoista viikon panos on hänelle täyttä työaikaa ja on henkisesti raskasta, koska hän on läsnä myös sielunhoitajana, sekä koko ajan tavoitettavissa. Myös seurakunnassa on tiettyjä työvelvoitteita. Kun Sini on matkalla toista viikkoa ja lisäksi kertyy noin viikon verran leirivapaita, niin myös kollegat seurakunnassa huomaavat yhden olevan poissa pelistä toista viikkoa. Tähän on muun muassa kaatunutkin seurakunta matka Mikaelin seurakunnassa, kun ei löydy työntekijä resursseja. Raskaimpana hän pitää sielunhoitoja, kun tämän tyyppisissä retriiteissä ihmisille aukeaa kysymyksiä niin pitää olla valmiina ja läsnä keskustelemaan. Myös vastuu matkasta ja matkailijoista on henkisesti raskasta.

5 Pohdinta

Ihmiset kokevat hengellisyydessään, että hiljaisuuden ja rauhan saa jossain paikassa, minkä he ovat mieltäneet omakseen. Paikalla ei kuitenkaan ole merkitystä, kun löytää sen saman tunteen sisältään. Siniä haastatellessani koin saman tunteen, minkä saan istuessani rukoushetkessä Taizén kirkossa tuhansien muiden kanssa, hiljaa. Se kokemus on valtava, ja jäänyt mieleeni niin kokonaisvaltaisesti, että elän sitä uudelleen, mutta sisälläni. Kun sain tämän tunteen uudelleen, voin saada sen missä vaan. Se on hiljentymisen ja hiljaisuuden retriitin tarkoitus, pystyä omassa elämässä välillä pyrkimään pysähtymään ja miettimään. Taizén merkitys omassa elämässä on suuri ja tämän takia halusinkin avata Taizé-yhteisöä retriitin suorittamiseen. Halusin jakaa sen tiedon ja tunteen mitä itse olen itse saanut, kun olen käynyt siellä.

Välillä on myös hyvä vahvistaa tunnetta ja palata sinne missä sen koki ensimmäisen kerran. Tämänlainen hiljaisuuden retriitissä saatu tarkoitus on vahva myös yleisuskonnollisuuden puolella. Vaikka omaankin kristillisen kasvatuksen, pystyn samaistumaan itämaisten uskontojen mystiikkaan, koska niissä on paljon samankaltaisuutta. Kristillisyydessä meillä on annettu nämä paikat kirkkoina, mutta ovat tällä hetkellä hyvin vaikeasti lähestyttävissä. Varsinkin nuorien aikuisten mielestä, joilla ei tällä hetkellä edelleenkään ole oikein paikkaa ja tehtävää seurakunnassa.

Mikaelin seurakunta oli lopettanut nuorten aikuisten työmuodon ja siirtänyt sen aikuistyön piiriin. En tiedä voiko sitä pitää hyvänä, varsinkin kun tutkimukset ovat todenneet näiden olevan suurin joukko, jotka eroavat kirkosta. Nuoret aikuiset tuntuvat olevan hieman keinotekoinen ryhmä, jota ei vaan saada mihinkään muuhun ryhmään sovitettua. Ratkaisua minullakaan tähän ei ole, vaikka mielestäni kuulun juuri tähän kohderyhmään. Uskoisin tämänkaltaisten retriittien ja pyhiinvaelluksien avaavan nuorille aikuisille myös sitä kantaa kirkosta ettei se ole niin vanhoillinen ja uskoa saa kyseenalaistaa ja arvostella. Nuoret aikuiset ovat hyvin avoimia uskonsa kanssa eivätkä tarvitse siihen mielestään kirkkoa, mutta samalla haluavat vahvistaa itseään ja uskoaan jollain tavalla. Hiljaisuuden retriitit antavat tämän mahdollisuuden pitäen yllä kristillisyyden oppeja.

Erityisen tärkeää hiljaisuudessa retriitissä on hiljaisuus ja sen osaamisen taito. Nykyajan yhteiskunnassa hiljaisuus on erityisesti kadotettu hektisyyteen, meluun, ja yksinäisyys koetaan ahdistavana. Retriitissä hakeudutaan tietoisesti yksinäisyyteen ja hiljaisuuteen henkisen tasapainon löytämiseksi. Mikaelin seurakunnan diakoniatyössä pyritään pitämään yksinäisille, sekä pitkäaikaistyöttömille, ja omaishoitajille hiljentymisen päiviä ja retriittejä. Kyseiset ihmiset tarvitsevat myös välillä pois pääsyä omasta arjestaan. Silloin kun hiljaisuus on valittua ja yhdessä tehtyä, on se myös kokemuksena puhdistavaa. Aikuistyönohjaajana olen huomannut tämäläisen retriittitoiminnan olevan hyvin arvokasta ja mielekästä. Ihmisen pitää päästä välillä lomalle omasta elämästään.

Tutkimuksessa nousi esiin myös miten vähän rahaa käytetään Mikaelin seurakunnan matkailuun. Aikuistyössä, minkä budjetti on noin puoli miljoonaa, vaan yksi prosentti käytetään retriittien ja muiden matkojen tekoon. Se on liian vähän, jos mietitään että juuri nuoret aikuiset ovat tämänlaisen toiminnan suurimpia kuluttajia. Toisaalta retriitti toiminta on kasvanut ja yleistynyt niin koko maassa, kuin kirkon piireissä. Helsingin seurakunnat tekevät yhteistyötä retriitti toiminnassa ja Hiljaisuuden ystävät Ry. kerää kaikki kristillisten retriittien tiedot omille sivuilleen, joten jos retriittiin haluaa, sen kyllä löytää.

Taizé-henkistä hiljaisuutta on voinut elää Helsingissä jo 70-luvulta lähtien. Taizé-tyyliset hiljaisuuden hetket, retriitit ja rukoukset ovat vakiinnuttaneet itsensä helsinkiläisten seurakuntien toimintaan. Mikaelin seurakunnassa ei tällä hetkellä ole tulossa matkaa Taizéen, mutta rukoushetkiä järjestetään koko ajan. Tuomiokirkon seurakunta on Helsingissä yksi suurin Taizé-toiminnan tarjoaja. Lisäksi kesäisin Helsingin Mustasaaren kappelissa järjestetään Taizé-tyylisiä rukoushetkiä.

Haastattelun aikana Sinillä heräsi tunne, että nyt olisi aika tehdä uusi pyhiinvaellus. Päätös tekemiseen ei ole helppo. Se tarkoittaa sitä, että pastori on poissa muista tehtävistä noin kaksi, kolme viikkoa. Tämän takia yksi seurakuntamatka ei ole toteutunut. Myös matkaa järjestettäessä tulee matkanjohtajalle paljon ylimääräistä työtä, mitkä vievät aikaa todellisesta työstä. Jokainen työala ja jokainen seurakunta tekevät matkansa itse. Yhteistä prosessinkuvausta tämäntapaiseen toimintaan ei ole. Esimerkiksi tässä kyseisessä tutkimuksessa pastori teki kaiken sihteerityön itse.

Opinnäytetyössäni opin miten tärkeää seurakunnan matkailun osalta on etukäteen suunnittelu. Matkaa suunnitellessa matkanjärjestäjä on yksin kaiken työn kanssa, esimerkiksi eri avustuksien, ja matkan markkinointien kannalta. Havaitsin myös kuinka unohtettuja nuoret aikuiset ovat seurakunnan piirissä. Asiaa on monelta kannalta tutkittu, sekä todettu, mutta asialle ei ole tehty toistaiseksi mitään. Opinnäytetyön ja haastattelun tietoihin nojautuen pystyisin järjestämään retriitin omatoimisesti, sekä neuvoa muita järjestäjiä.

Tämän tyyppisen matkan järjestäjänä pystyin samaistumaan haastateltavan kokemuksiin ongelmiin. Työ seurakunnassa kärsii ja jää tekemättömäksi sillä aikaa kun toimii retriitin matkanjärjestäjänä. Tämä lisää omaa stressitilaa. Työ seurakunnassa on intensiivistä. Sitä ei voi mitata ajassa, eikä fyysisyydellään. Matkanjärjestämisessä tulee uusia haasteita, jotka eivät kuulu perustoimenkuvaan pappina. Matkanjärjestäjän pitää olla kekseliäs, omata hyvä järjestelykyky, sekä olla ennen matkaa, matkalla, ja matkan jälkeen tavoitettavissa. Paperityötä matkan järjestely vaatii todella paljon. Jos matkanjärjestäjällä ei ole valmista matkasuunnitelmaa pohjana mihin nojata, on hän työmääränsä poikkeuksellisen suuri. Jokainen yksityiskohta täytyy harkita, ja ottaa huomioon. Ennen kaikkea turvallisuusnäkökulmissa pitää ottaa huomioon äärimmäisiäkin poikkeustilanteita -esimerkiksi terroristi-isku tai linja-auto onnettomuus.

Matkanjohtajan rooli retriitissä, varsinkin ulkomaille matkustettaessa on haastava, koska työssä täytyy olla täydellä sydämellä mukana. Myöskin se, että ei tunne kaikkia matkalaisia tuo myös omanlaisensa jännityksen matkanjohtajalle. Seurakunta ja kirkko ovat yhteisö, joka ottaa kaikki ihmiset vastaan ja suhtautuu kaikkiin tasa-arvoisesti.

Käyn retriiteissä Suomessa noin kerran vuodessa. Pidän sitä hyvänä keinona rauhoittua, pohtia asioita, ja ottaa pieni aikalisä omaan arkeen. Koen, että opinnäytetyö nosti esiin kristillisyyden ja tarpeen sielunhoitoon. Retriitissä kykenen syventymään asioihin mitkä ei ole mielessäni koko aikaa, mutta kulkee sisälläni. Hiljaisuus puhdistaa, ja omalla tavallaan vaalii terveyttä.

Moni vieroksuu ajatusta vetäytyä hiljaisuuteen ja pois maailmasta omasta tahdostaan. Parhaimmillaan se on sitä, että kuulee sydämestään todellisen minän tai todellisen äänen mikä tulee Jumalalta meihin.

Lähteet

Alasuutari, P. 2001. Laadullinen tutkimus. Vastapaino. Tampere.

Ampuja, O. 2008. Oikeus hiljaisuuteen. WSOY. Helsinki.

Antikainen, M., Laine, E. & Yeung, A. 2006. Kaupunkilaisten kirkko. Otava. Helsinki.

Archive 2005. Veli Roger. Luettavissa: <https://archive.is/HHEtd>. Luettu: 5.5.2015.

Ekumenia 2015a. Ekumenia. Luettavissa:

http://www.ekumenia.fi/ekumenian_tietopankki/?session=52681870. Luettu: 6.5.2015.

Ekumenia 2015b. Ekumenian merkitys.

Luettavissa: http://www.ekumenia.fi/ekumenian_tietopankki/ekumenia_ja_ekumeeninen/.

Luettu 6.5.2015.

Elävä arkisto 2013. Anna-Maija Raittila. Luettavissa:

<http://yle.fi/aihe/artikkeli/2013/10/18/hiljaisuuden-lahettilas-anna-maija-raittila>. Luettu: 4.5.2015.

Evl 2015. Martti Luther. Luettavissa:

<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/8E9DDFF2C0C49670C225765400408BC4?OpenDocument&lang=FI>. Luettu: 5.5.2015.

Halme, L. 2008. Uskonto ja kasvatus vuorovaikutuksena. LK-kirjat. Helsinki.

Helsingin seurakunnat 2015a. Helsingin seurakunnat. Luettavissa:

<https://www.helsinginseurakunnat.fi/seurakunnat.html>. Luettu: 29.4.2015-

Helsingin seurakunnat 2015b. Mikaelin seurakunta. Luettavissa:

<https://www.helsinginseurakunnat.fi/seurakunnat/mikael.html>. Luettu: 29.4.2015.

Hiljaisuuden Ystävät 2015a. Hiljaisuudesta. Luettavissa:

<http://www.hiljaisuudenystavat.fi/hiljaisuudesta/kirjoituksia-artikkeleita/54-viimeinen-villitys-vai-voiman-laehde>. Luettu: 23.4.2015.

Hiljaisuuden Ystävät 2015b. Yhdistys. Luettavissa:
<http://www.hiljaisuudenystavat.fi/yhdistys/hiljaisuuden-ystavat-ry/yhdistyksen-saaennoet>.
Luettu: 6.5.2015.

Häyrynen, S. & Kotila, H. 2003. Retriitti tie hiljaisuuteen. Edita. Helsinki.

Ignatian Spirituality 2015. St. Ignatius Loyola. Luettavissa:
<http://www.ignatianspirituality.com/ignatian-voices/st-ignatius-loyola>. Luettu: 26.4.2013.

Koivunen, H. 1997. Hiljainen tieto. Otava. Helsinki.

Laakso, S. 2006. Kohti itseäni suurempaa kokemuksia hiljaisuuden
retriiteistä. Katharos Oy. Vantaa.

Likitalo, H. & Rissanen, R. 1998. Tutkimusmenetelmät. Pohjois-Savon
ammattikorkeakoulun julkaisut. Kuopio.

Martling, C. 1989. Puhuva hiljaisuus. SLEY kirjat. Helsinki.

Mikkola, T., Niemelä, K. & Petterson, J. 2006. Urbaani usko, nuoret aikuiset, usko ja
kirkko. Kirkon tutkimuskeskus. Tampere.

Oikoumene 2013. Ekumenia liike. Luettavissa: <http://www.oikoumene.org/en/about-us> .
Luettu 6.5.2015.

Raamattu. Uusi testamentti. (Mark. 6:30–34).

Silent wings 2015. Retriittikoti. Luettavissa: <http://www.silentwings.fi/fi/silent-wings>.
Luettu: 29.4.2015.

Sinapinsiemen 2015. Sinapinsiemen. Luettavissa: <http://www.sinapinsiemen.fi/>. Luettu:
29.4.2015.

Stella Maris 2015. Stella Maris. Luettavissa: <http://www.stellamaris.today/suomi.html>.
Luettu: 29.4.2015.

Taizé 2005 a. Veljet. Luettavissa: http://www.taize.fr/fi_article516.html. Luettu: 24.4.2015.

Taizé 2005 b. veli Alois. Luettavissa: http://www.taize.fr/fi_article2649.html. Luettu: 24.4.2015.

Taizé 2008. Yhteisön alkuvaiheet. Luettavissa: http://www.taize.fr/fi_article6611.html. Luettu: 24.4.2015.

Taizé 2015. Taizé-yhteisö. Luettavissa: http://www.taize.fr/en_article6525.html. Luettu: 13.4.2015.

Tampereen seurakunnat 2015. Metsäkestilä. Luettavissa: http://www.tampereenseurakunnat.fi/hengen_ravintoa/retriittielamaa/retriittipaikkoja. Luettu: 29.4.2015.

Tilastokeskus 2015a. Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen erot. Luettavissa: <https://www.stat.fi/virsta/tkeruu/01/07/>. Luettu 9.5.105.

Tilastokeskus 2015b. Haastattelutavat. Luettavissa: <http://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/>. Luettu: 9.5.2015.

Tilastokeskus 2015c. Teemahaastattelu. Luettavissa: <http://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/03/>. Luettu: 9.5.2015.

Turun seurakunnat 2015. Tammilehdon lomakoti. Luettavissa: https://www.turunseurakunnat.fi/portal/fi/toimintaa/retriitit/lomakoti_tammilehto/. Luettu: 29.4.2015.

Valamon luostari 2015a. Valamon luostari. Luettavissa: <http://www.valamo.fi/>. Luettu: 29.4.2015.

Valamon luostari 2015b. Valamon historia. Luettavissa: <http://www.valamo.fi/historia-sp-715447657.html>. Luettu: 29.4.2015.

Vantaan seurakuntayhtymä 2015. Retriitti. Luettavissa: <https://www.vantaanseurakunnat.fi/fi/toiminta/retriitit-ja-hiljaisuus>. Luettu: 13.4.2015.

Vieremän seurakunta 2015. Kyrönniemi. Luettavissa: <http://www.vieremanseurakunta.fi/00010012-yleista>. Luettu: 29.4.2015.

Zazen. 2015. Meditaatio. Luettavissa: <http://zazen.fi/opas.pdf>. Luettu: 28.4.2014.

Liitteet

Liite 1. Yleinen Retriittiohjelma

Retriitin ohjelma:

I Päivä

Saapuminen

18:00 Päivällinen

20:00 Johdatus hiljaisuuteen

21:00 Rukous päivän päättyessä

- Yhteinen hiljaisuus alkaa

- Iltatee

II Päivä

8:00 Messu

- Aamiainen

10:00 Hiljainen rukoushetki/Meditaatio

11:30 Opetuspuhe

12:00 Puolipäivärukous

12:15 Lounas

- Lepoa, ulkoilua

15:30 Kahvi

18:00 Vesper

18:30 Päivällinen

21:00 Rukous päivän päättyessä

- Iltatee

III Päivä

8:00 Messu

- Aamiainen

10:00 Hiljainen rukoushetki/Meditaatio

11:30 Opetuspuhe

12:00 Puolipäivärukous

12:15 Lounas ja kahvi

14:00 Lähtösiunaus

- Lähtö kotimatalle

Liite 2. Haastattelukysymykset

Yleistä:

Nimesi ja työnkuva?

Työhistoriasi?

Kuvaile omin sanoin mitä sinulle tarkoittaa retriitti? Pyhiinvaellus?

Oletko osallistunut retriittiin?

Jos olet missä ja milloin?

Kokemukset:

Mitä on otettava huomioon kun ruvetaan järjestämään retriittiä käytännössä ja teoriassa?

Mitä pitää ottaa huomioon suunniteltaessa seurakuntamatkaa?

Milloin suunnittelu aloitetaan?

Millainen on matkan budjetti? Srk? Matkailija?

Aikataulu?

Kohderyhmät, kuinka määräytyy?

Kuinka paljon käytetään henkilökuntaa?

Kuinka matkailijoita informoidaan?

Kuinka paljon matkajia mahtuu mukaan?

Mikä on roolisi matkalla?

Millainen on yhteytesi matkailijoihin ennen matkaa?

Matkalla?

Jälkeen matkan?

Kerrotko matkan toteutuksesta käytännössä?

Millä tavalla matkustatte kohteeseen?

Kauanko matka kestää?

Millaista ohjelmaa seurakunta itse järjestää matkalla?

muu ohjelma?

Taize:

Miten olet tutustunut Taizeen?

Oletko ennen järjestänyt matkaa Taizeen?

Entä oletko ollut matkailijana?

Mitä Taizessa voi tehdä?

Miksi juuri Taize retriitin kohteena?

Onko srk:lla tai sinulla yhteistyötä pyhiinvaellus kohteen Taizen kanssa?

Srk:

Yleistietoa srk:sta

Kuinka suuri osa srk:n palveluista on matkailua?

Paljonko srk järjestää retriittejä?

Kuinka tärkeänä pidät retriittiä osana seurakunnan palveluita?

Mitä tarkoittaa seurakunnan nuoret aikuiset?

Paljonko Srk budjetoi matkailuun?

Lopuksi:

Kuinka haastavana pidät matkan järjestelyä?

Kuinka haastavana pidät itse matkaa?

Mihin ongelmiin olet törmännyt järjestäessäsi retriittiä?

Liite 3. Turvallisuusasiakirja

HELSINGIN SEURAKUNTAYHTYMA 1

TAIZE 2010 TURVALLISUUSASIAKIRJA

Asiakirjan tekijat:

Sini Ikavalko-Ratia (Mikael)

Perustiedot leiristä/retkestä

Leirin nimi Nuorten aikuisten pyhiinvaellus Taizen yhteisöön 2011

Aika pe 10.6.–21.6.2011

Osanottajamäärä 23= 21 pyhiinvaeltajaa ja 2 matkanvetäjää, ikäjakauma 18–64 vuotta, Suurin osa parikymppisiä Nuoria aikuisia.

(enimmäismäärä, ikäjakauma, erityispiirteet)

2. Leirin/retken toteutus

1. Osallistujat (enimmäismäärä leirillä ja eri ohjelmaosioissa sekä vapaaehtoisten määrä) 21

2. Henkilöstö (määrä ja tehtäväjako)

pastori Sini Ikavalko-Ratia turvallisuusvastaava ja ohjaaja Suvi Ikavalko.

3. Mahdolliset erityistarpeet (ostopalvelut)

- lauttamatkat Helsinki-Tukholma-Helsinki Tallink-Silja yhtymän lautoilla (meno Silja Symphony ja paluu Silja Serenade)

- Kuljetus Tukholmasta Ranskaan Taizen yhteisöön ruotsalaisen Delfinbuss -yhtion bussilla

ja takaisin samaa reittiä. Bussi kulkee Euroopassa Ruotsin ja Tanskan (Helsingborg -Helsingor ja Rodby-Puttgarden lauttamatkat), Saksan (Frankfurt), ja Ranskan kautta. Bussi matka kestää noin puolitoista vuorokautta /suunta.

3. Kuvaus kuljetuksesta (seurakunnan vastuulla olevasta osuudesta)

katso ostopalvelut yllä.

4. Kuvaus pitopaikasta ja luonteesta

1. Yleiskuvaus (lähimaasto ja kiinteät rakenteet)

Taizen yhteisö on ekumeeninen luostariyhteisö Eteläisessä Ranskassa Taizen kylässä.

Taize sijaitsee ma seudulla ja käsittää käytännössä yhden kukkulan. Yhteisö toimii pitkäaikaisenkokemuksen mukaan. Suurista ihmismääristä johtuen yhteisön majoitus, tiedotus ja sairaanhoitopalvelut ovat vaatimattomia, mutta hyvin organisoituja.

Lisätietoja www.taize.fr

2. Ruokahuollon kuvaus (keskuskeittiö – oma henkilöstö – maastoruokailu – osallistujan itsensä tekemää)

Ruokailu on yhteisön järjestämä. Täysikäiset pyhiinvaeltajat huolehtivat itse erityisruokavalioistaan (varmistavat voivatko syödä ruokaa). Erityisruokailu on järjestetty Taizen yhteisön toimesta. Olot ovat leirimäiset ja vaatimattomat. Ruokailu tapahtuu ulkotiloissa. Hygieniasta on neuvottu matkalaisia.

3. Leiriturvallisuuden kuvaus

A. Kiinteistön poistumistiet, palovaroitusjärjestelmä, sammuttimet, suojautumismahdollisuudet ja kokoontumispaikat
tai

B. Maasto-olosuhteista teltta-alue, vaellusmaasto

A. Saamme yhteisen infon hätätilan/ tulipalon sattuessa kokoontumispaikoista ja toimintaohjeista Yhteisön puolesta, kun saavumme Taizeen.

B. Maaston erityisolosuhteet ja turvallisuus otetaan huomioon.

* Yleisesti: Turvallisuuvastaava koordinoi majoittautumista ja on tavoitettavissa tarvittaessa matkalaisten tueksi. Sairaustapauksissa Yhteisön alueella on sairaanhoitopiste.

4. Kuvaus leirillä käytettävistä rakenteista, välineistä ja varusteista (uima- ja muu turvavälineistö, pysyvät ja tilapäiset rakenteet sekä koneet ja laitteet)

- Ei uintimahdollisuutta.

Lisätietoja www.taize.fr

5. Kuvaus ohjelmasta

1. Yleiskuvaus

Lähtöpäivä perjantai 10.6.2011.

Lähtö Helsinki, Tallink-Siljan Olympiaterminaali. m/s Silja Symphony.

klo 16.00 Kokoontuminen terminaalisissa.

klo 17.00 Laiva lähtee (aikaa majoittua, ruokailla tms.)

n klo 18.00 – 19.30 Konferenssitilassa kokoontuminen, tutustumista, info ja iltahartaus loppu ilta vapaa. Huom! aikainen herätys. Delfinbuss haluaa lahtea mahdollisimman pian matkaan!!!

2.vaelluspaiva lauantai 11.6.2011.

Huom! Yön aikana siirrymme Ruotsin aikaan, eli yhden tunnin taaksepäin.

klo 9.20 (ruotsin aika!) Hereillä, tavarat valmiina poistumaan laivasta.

klo 9.30. Laiva saapuu Tukholmaan.

klo 10.00 Lähtö satamasta kohti Ranskaa ja Taizea.

- Loppupäivä bussissa matkustaen: Reitti kulkee Tukholmasta, Etelä-Ruotsin kautta Tanskaan ja sieltä Saksaan. Matkustamme lautoilla.

Yö bussissa matkustaen.

3.vaelluspaiva sunnuntai 12.6.2011.

Päivällä saapuminen Taizeen, missä Tervetulo-tiimi tutustuttaa meidät viikon ohjelmaan ja pääsemme majoittautumaan ja asettautumaan aloillemme.

Viikko sunnuntai 12.6. – sunnuntai 19.6.

- Viikon aikana pääsemme tutustumaan ekumeenisen luostarin elämään osallistuen mm. päivittäisiin rukoushetkiin: aamu-, päivä ja iltarukoushetket, pien- ja raamatturyhmiin sekä workshopeihin. Pääsemme myös tapaamaan jonkun Taizen veljistä. Kaikki saavat Taizessa jonkin pienen käytännötyötehtävän – esimerkiksi tiskausta tai kirkon imurointia tms. kansainvälisessä porukassa! ”Virallisen” ohjelman lisäksi aikaa jaa myös

vapaamuotoiseen yhdessäoloon; Oyak-illanistujaispaikassa voit varmasti virkistää kielitaitoa ja tutustua nuoriin eri puolilta Eurooppaa. Oyakista saa myös ostaa pieniä välipaloja kohtuuhinnoin.

- Ruokailuhetkiä on neljästi päivässä: aamiainen (kevyt) aamuhartauden jälkeen, lounas päivähartauden jälkeen, iltapäiväsnack (kevyt), päivällinen ennen iltahartautta, illalla on tarjolla vielä teetä tms.

- Viikko on mahdollista viettää monella tavalla: 1) raamatturyhmässä, 2) työryhmässä, 3) kuorossa auttaen tai 4) hiljaisuudessa. Pienryhmät ovat kansainväliset, ne pyritään jakamaan käytettävän kielen mukaan (englanti, saksa, ranska mahdollisesti myös ruotsi).
Paluupäivä sunnuntai 19.6.2011.

- Lähtö Taizesta Delfinbussilla klo n 8. Sunnuntaiamun rukoushetki jaa kokonaan väliin. Sunnuntaiamun rukoushetki on pidempi, kuin muina aamuina.

Matkustus kohti Tukholmaa, kuten tullessa. Koko päivä ja yö bussissa.

2.paluupaiva maanantai 20.6.2011.

klo 15 mennessä Paluu Tukholmaan. Bussi vie meidät suoraan Vartanin terminaaliin Tallink-Siljan laivalle Silja Serenade.

klo 17.00 Laiva lähtee (ruotsin aika)

klo 17.015 – 19.00 yhteinen Buffet illallinen, kuuluu matkan hintaan J

klo 20.00 – 21.00 Konferenssitilassa kokoontuminen, kiitokset/hyvastit ja iltahartaus.

Ei enää yhteistä ohjelmaa.

3.paluupaiva tiistai 21.6.2011.

Huom! Yöllä siirrymme takaisin Suomen aikaan.

klo 9.55. Laiva saapuu Helsinkiin.

Jokainen huolehtii itsensä ulos laivasta ja kotiin

2. Erityisohjelmat (yli 4 tuntia kestävästä ohjelmakokonaisuudet sekä muut erityisjärjestelyä vaativat ohjelmat)

Katso yllä.

6. Kuvaus osallistujille tarkoitetusta ennakkotiedosta

1. Ennakkoinformaatio (leiriympäristö, olosuhteet ja vaativuustaso)

Tapaaminen 7.6. sekä matkan aluksi laivalla. Lisäksi Tervetulo-tiimi antaa turvallisuus tms. ohjeistuksen kun saavumme Taizeen.

2. Leiri/retkikirje (vaadittava ennakko-osaaminen, taitotaso sekä varusteet että leirinsäännöt ja muut ohjeet)

Lähetetty matkalaisille hyvissä ajoin ennen matkaa! Liitteenä.

7. Leirin/retken toimintaan liittyvien riskien arviointi

1. Vaarojen tunnistus (mahdolliset vaarat eri tilanteissa ja olosuhteissa)

Laiva ja bussimatkustus on yleisesti turvallista. Noudatamme kulkuvälineiden ja henkilökunnan antamia turvaohjeita.

Perillä Taizessa noudatamme yhteisön sääntöjä sekä turvallisuusohjeita.

Varsinaisia vaaratilanteita: suuronnettomuudesta (laiva tai bussiturma) aina yksittäisten henkilöiden loukkaantumisiin ja sairastumisiin.

Henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimisesta on informoitu erityisesti.

2. Vaarojen todennäköisyys ja seuraus (vaara on: epätodennäköinen – mahdollinen – todennäköinen.

Onnettomuuden seuraukset ovat vahaisia – haitallisia – vakavia.)

Vaara on hyvin epätodennäköinen, mutta mahdollinen.

Onnettomuuden seuraukset ovat toivottavasti mahdollisimman vähäisiä.

3. Toimenpiteet vaarojen poistamiseksi ja riskien pienentämiseksi (suunnitellut toimenpiteet, toteutus ja ohjeistus)

turvallisuusvastaava tutustuu eri kulkuvälineiden turvallisuusohjeisiin erityisesti ja valvoo yhdessä lautta ja bussihenkilöstön kanssa niistä informoinnista sekä noudattamista.

Yhteisössä sitoudutaan noudattamaan annettuja ohjeita.

8. Turvallisuusasiakirjan käsittely

1. Asiakirjan hyväksyminen

seurakunnan ao. viranomaisen allekirjoitus 9 / 6 Helsingin Mikaelin kirkkoherra

2. Asiakirjaan perehtyminen

leirin turvallisuusvastaavan allekirjoitus 9 / 6 pastori Sini Ikavalko-Ratia

muun henkilökunnan allekirjoitukset 10 / 6 Suvi Ikavalko

Liitteena Tiedottaminen onnettomuus ja kriisitilanteissa

paivitetty 16.04.2011

HELSINGIN SEURAKUNTAYHTYMA 5

TIEDOTTAMINEN ONNETTOMUUS- JA KRIISITILANTEISSA

Nopean uhkatilannetiedottamisen henkilöstölle kiinteistössä toteuttaa suojeluhenkilöstö

pelastussuunnitelman ohjeiden mukaisesti.

Julkisuuteen tiedottaminen onnettomuus- ja vahinkotilanteessa kuuluu seurakuntayhtymän johdon

vastuulle. Tiedottamisen vastuunjaosta tulee etukäteen sopia johdon ja henkilöstön kesken.

Viranomaiset vastaavat omasta tiedottamisestaan. Tavanomaista on nopean tilanne/- tapahtumatiedon antaminen tiedotusvälineille suoraan onnettomuuspaikalta.

Viranomaisen ja yhteisön antamat tiedot eivät saisi olla keskenään ristiriidassa. Tiedottamisessa tulisi pyrkiä yhteistyöhön viranomaisten kanssa.

Tiedon tulee olla oikeata ja luotettavaa - ei vääristeltyä. Vaaran tiedon antaminen paljastuu melkein aina mikä vahingoittaa yrityskuvaa. Tietoa tulee antaa myös riittävästi; tällöin ei synny kuvaa, että tietoja pimitettäisiin.

Henkilöstön tulee tukea yhteisön johtoa tiedottamisessa mm. hankkimalla riittävästi luotettavaa aineistoa onnettomuudesta ja sen seurausvaikutuksista.

Tietosuoja on otettava huomioon kun henkilövahingoista tiedotetaan.

Lehdistö saa tavallisesti tiedon tapahtumasta ennen yhteisön johtoa ja pyrkii määrätietoisesti hankkimaan tilannetietoa suoraan tapahtumapaikalta ja tapahtumassa mukana olevilta ihmisiltä.

Henkilöstölle on tarpeen korostaa järjestelmällisen ja suunnitelmallisen tiedotustoiminnan merkitystä.

Lähtökohta on, että tietoja antaa vain yhteisön johto. Näin annetaan kuva yhteisöstä joka osaa toimia suunnitelmallisesti ja harkitusti myös onnettomuustilanteessa.

Henkilöstön pitäminen ajan tasalla on tarpeen mm. toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi sekä lakisääteisten työturvallisuus- ja työsuojeluvuoroitteiden takia.

Myös työntekijöiden henkinen hyvinvointi edellyttää tietojen saamista tapahtumasta ja sen seurauksista.

TIEDOTTAMINEN ONNETTOMUUSTILANTEISSA:

. oman seurakunnan kirkkoherra

. seurakuntayhtymän tiedotusvastaava, viestintäjohtaja Seppo Simola, p. 050 551 4442

Liite 4. Tehtävät, vastuut ja työnjako haastattelumatkalla

Taize2011 Vastuu ja tehtäväjako Sini ja Suvi

Matkan ohjelma:

Lähtöpäivä perjantai 10.6.2011. Vastuu: Sini

Lähtö Helsinki, Silja Linen terminaali, Helsinki/Olympiaterminaali,

M/S Silja Symphony!

klo 16.00 Kokoontuminen terminaalissa.

1 Liput

2 Lippujen jako + Info: klo 18 Konferenssitilassa!

klo 17.00 Laiva lähtee (aikaa majoittua, ruokailla tms.)

3 Palaveri/ ruokailu!

klo 18.00 – 19.30. Konferenssitilassa kokoontuminen, tutustumista, info ja iltahartaus.

4 Tutustuminen

5 Matkainfo, kysyttävää

6 turvatietolomakkeet!!!

2.vaelluspäivä lauantai 11.6.2011. Vastuu: Sini

Huom! Yön aikana siirrymme Ruotsin aikaan, eli yhden tunnin taaksepäin.

klo 9.30 (ruotsin aika!) Hereillä, tavarat valmiina poistumaan laivasta. Delfinbuss haluaa lähteä heti matkaan!!!

klo 9.30. Laiva saapuu Tukholmaan, Värtan-satama.

Bussi haltuun. /Sini

n klo 10.00 Lähtö satamasta kohti Ranskaa ja Taizéta J

Matkatavarat menevät bussin ruumaan. Muista nimikoida matkatavarasi. Pakkaa ja ota bussimatkan aikana tarvitsemasi tavarat pieneen laukkuun/ reppuun mukaan. Bussimatka kestää yli vuorokauden!

- Loppupäivä bussissa matkustaen: Reitti kulkee todennäköisesti Tukholmasta, Etelä-Ruotsin kautta Tanskaan ja sieltä Saksaan. Pidämme Ruotsissa pidemmän lounastauon, iltasella matkustamme lautoilla (Helsingborg-Helsingör n 20min ja Rottby-Puttgarden n 60min), joiden aikana on mahdollisuus esim. kahvi tai ruokataukoon. Toki on pysähdyksiä erinäisillä huoltoasemilla. Hinnat voivat olla huoltoasemilla korkeat. Omia eväitä, jotka säilyvät, kannattaa ottaa mukaan. Saksaan saavutaan ilta/yöstä.

Yö bussissa matkustaen.

9 Aamuhartaus

10 Päivähetki

11 Iltahartaus

3.vaelluspäivä sunnuntai 12.6.2011. Vastuu: Suvi

Aamulla saavumme Ranskaan, missä brunssi-pysähdys huoltamolla.

Päivällä saapuminen Taizéen, missä Tervetulo-tiimi tutustuttaa meidät viikon ohjelmaan ja pääsemme majoittautumaan ja asettautumaan aloillemme.

12 Aamuehtoollinen /Sini

13 Päivähetki

14 Saapuminen TAizé :

14.1 Ryhmä/ Suvi

14.2 Majoitus+Maksut/ Sini

Ensimmäiset päivät saattavat joskus tuntua kaaokselta kun kaikki on uutta, mutta pian sitä jo tottuu viikon rutiineihin ja ohjelmaan. Erityisesti Taizén kiireettömyyteen laskeutuminen voi tuntua vaikealta. Ensimmäiseen päivään kannattaa varautua sillä kuuluisalla ”repulla reipasta reissumieltä”. Esimerkiksi majoitus selviää vasta paikanpäällä ja se saattaa olla

kaikkea jättiteltasta, parakkien pienhuoneista aina dormatoreihin (suurempia huoneita kolmi-kerrossängyillä) yhdessä esimerkiksi eläväisten ruotsalais-teinien kanssa J. Huom! omaa huonetta ei ole mahdollista saada.

Viikko sunnuntai 12.6. – sunnuntai 19.6.2011

- Viikon aikana pääsemme tutustumaan ekumeenisen luostarin elämään osallistuen mm. päivittäisiin rukoushetkiin: aamu-, päivä ja iltarukoushetket, pien- ja raamatturyhmiin sekä workshopeihin. Pääsemme myös tapaamaan jonkun Taizén veljistä. Kaikki saavat Taizéssa jonkin pienen käytännötyötehtävän – esimerkiksi tiskausta tai kirkon imurointia tms. kan-sainvälisessä porukassa! J ”Virallisen” ohjelman lisäksi aikaa jää myös vapaamuotoiseen yhdessäoloon; Oyak-illanistujaispaikassa voit varmasti virkistää kielitaitoa ja tutustua nuo-riin eri puolilta Eurooppaa. Oyakista saa myös ostaa pieniä välipaloja kohtuuhinnoin.

- Ruokailuhetkiä on neljästi päivässä: aamiainen (kevyt) aamuhartauden jälkeen, lounas päivähartauden jälkeen, iltapäiväsnack (kevyt), päivällinen ennen iltahartausta, illalla on tar-jolla vielä teetä tms. Kasvisruokailu on yleensä järjestetty vain ”nuorten” puolella.

- Viikko on mahdollista viettää monella tavalla: 1) raamatturyhmässä, 2) työryhmässä, 3) kuorossa auttaen tai 4) hiljaisuudessa. Pienryhmät ovat kansainväliset, ne pyritään jaka-maan käytettävän kielen mukaan (englanti, saksa, ranska mahdollisesti myös ruotsi). Roh-kaisen menemään ”yksin” pienryhmiin. Jos se Sinusta tuntuu vaikealta voit tuki sopia jonkun toisen ryhmäläisemme kanssa, että menette samaan ryhmään. Viikkoa hiljaisuudessa ei

suositella ”ensikertalaisille” J Puhutaan lisää vaihtoehtoista ennakkotapaamisessamme, joten voit miettiä jo etukäteen miten haluaisit viikkosi viettää.

- Teemme viikon aikana (ke tai to) yhdessä retken läheiseen Clunyn kylään, mistä voi ostaa hieman tuliaisia, tutustua Clunyn luostariin tai syödä kunnan lounaan. Retki ei ole pakollinen.

- Päivätapaamiset Snack-aikaan, jaetaan vastuut!

- Cluny-päivän Vastuu: Sini

Paluupäivä sunnuntai 19.6.2011 Vastuu: Sini

- Lähtö Taizéstä Delfinbussilla n klo 10. Sunnuntaiaamun rukoushetki jää kokonaan väliin. Sunnuntaiaamun rukoushetki on pidempi, kuin muina aamuina.

- Aamuehtoollinen/Sini

- Päivähetki

- Iltahartaus

- Matkustus kohti Tukholmaa, kuten tullessa. Koko päivä ja yö bussissa. Jos eväät on vii-
kon aikana loppuneet, Oyakista kannattaa varata jotain pientä mukaan.

2.paluupäivä maanantai 20.6.2011 Vastuu: Suvi

- Aamuhartaus

- Päivähetki

klo 15 mennessä Paluu Tukholmaan. Bussi vie meidät suoraan Silja Linen –terminaaliin M/S Silja Serenade.

Jos olemme etuajassa saattaa olla, että pääsemme aikaisemmin laivalle majoittumaan...

15 Liput/ Sini

16 Lippujen jako + info: ruokailu klo 17.15!

17 Konferenssitila tms. varmistaminen!!!

klo 17.00 Laiva lähtee (ruotsin aika)

klo 17.15 – 19.00 yhteinen Buffet illallinen, kuuluu matkan hintaan J

klo 19.00-20.00 Konferenssitalassa tms. kokoontuminen, kiitokset/hyvästit ja iltahartaus.

Yhteinen matka ”päättyy” laivalla.

18 Viimeinen kierros

19 Iltahartaus

20 Yhteinen illanvietto?

3.paluupäivä tiistai 21.6.2011 Vastuu: Sini

Huom! Yöllä siirrymme takaisin Suomen aikaan.

klo 9.55. Laiva saapuu Helsinkiin. Jokainen huolehtii itsensä ulos laivasta ja kotiin

